

Møte fredag den 2. april kl. 10

President: J ø r g e n K o s m o

D a g s o r d e n (nr. 69):

1. Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens undersøkelse av Kripos (Innst. S. nr. 158 (2003-2004), jf. Dokument nr. 3:5 (2003-2004))
2. Innstilling frå kyrkje-, utdannings- og forskingskomiteen om samtykke til deltaking i ei avgjerd i EØS-komiteen om innlemming i EØS-avtala av eit fleirår-ig program for ei effektiv integrering av informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) i utdannings- og opplæringsystema i Europa (e-læringsprogrammet) (Innst. S. nr. 157 (2003-2004), jf. St.prp. nr. 45 (2003-2004))
3. Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskingskomiteen om modernisering av Statens lånekasse for utdanning (Innst. S. nr. 152 (2003-2004), jf. St.meld. nr. 12 (2003-2004))
4. Innstilling frå energi- og miljøkomiteen om utbygging og drift av Ormen Lange og anlegg og drift av Langeled mv. (Innst. S. nr. 159 (2003-2004), jf. St.prp. nr. 41 (2003-2004))
5. Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om søskenmoderasjon i foreldrebetalingen m.m. (Innst. S. nr. 154 (2003-2004), jf. St.meld. nr. 28 (2003-2004))
6. Referat

Presidenten: Representanten Ingvild Vaggen Malvik vil framsette et privat forslag.

Ingvild Vaggen Malvik (SV) [10:02:05]: Jeg vil på vegne av representantene Inger S. Enger, Hallgeir H. Langeland og meg selv framsette forslag om å bedre forsyningssikkerheten gjennom mer samfunnsøkonomisk optimal tørrårssikring ved å endre strukturen i forbrukermarkedet for elektrisitet og disponeringen av flerårsmagasiner.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten foreslå at formiddagsmøtet – om nødvendig – fortsetter utover den reglementsmessige tid kl. 15, til dagens kart er ferdigbehandlet.

Ingen innvendinger er kommet mot presidentens forslag – og det anses vedtatt.

S a k n r . 1

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens undersøkelse av Kripos (Innst. S. nr. 158 (2003-2004), jf. Dokument nr. 3:5 (2003-2004))

Henrik Rød (FrP) 10:03:27] (ordfører for saken):

Denne undersøkelsen, som er foretatt av Riksrevisjonen, har som formål å vurdere i hvilken grad Kripos fungerer som bistandsorgan for politi- og lensmannsetaten. Dette er en viktig undersøkelse, fordi Kripos' primær- oppgave er å bistå de enkelte politidistriktene i oppgaver de selv ikke har kapasitet eller kompetanse til å løse. Dette vil i mange sammenhenger være de store og alvorlige kriminalsakene, som det er meget viktig at man etterforsker og behandler på best mulig måte, slik at sakene raskt og effektivt oppklares og de skyldige stilles til ansvar for sine handlinger. Kripos er i så måte et av politiets viktigste verktøy for å bekjempe kriminalitet av ulik karakter.

En samlet komite vil derfor understreke viktigheten av at de forhold som Riksrevisjonen tar opp i denne rapporten, blir prioritert fra departementets side, slik at Kripos i størst mulig grad fungerer slik det er tenkt i forhold til de ulike politidistriktene.

Slik komiteen ser det, er det mest alvorlige forholdet Riksrevisjonen tar opp, det faktum at Kripos har benyttet et annet saksbehandlingsverktøy enn det politi- og lensmannsetaten for øvrig benytter. Dette har ført til at det er meget vanskelig – i noen tilfeller ikke mulig – å sammenlikne data fra Kripos med data fra politi- og lensmannsetaten. Dette har gitt seg flere utslag. Blant annet kan man se et avvik i forhold til måloppnåelse når det gjelder narkotikasaker i 2001, hvor Kripos rapporterte om en måloppnåelse på 98 pst., mens Riksrevisjonens undersøkelse viser at den reelle måloppnåelsen var kun 22 pst. Slik komiteen ser det, er dette et alvorlig forhold. Særlig alvorlig blir det også når departementet i sin kommentar til dette konkrete forholdet melder at Politidirektoratet ikke har vært oppmerksom på måten Kripos beregner saksbehandlingstiden på. Komiteen er av den oppfatning at det er overraskende og betenkelig at departementet og direktoratet ikke er kjent med slike forhold, da det kan bety at man i enkelte tilfeller kan ha gitt inntrykk av at situasjonen har vært bedre enn det den faktisk har vært. Komiteen er derfor tilfreds med at man opplyser at man tar dette forholdet alvorlig, og at man forutsetter at dette ryddes det opp i.

Når det gjelder styrings- og rapporteringsrutiner generelt sett, er komiteen av den oppfatning at det er av avgjørende betydning at disse er gode, for å få sikret at ressursutnyttelsen er best mulig. Rapporten viser at det her er et betydelig forbedringspotensial, og dette er noe som bør prioriteres etter komiteens syn.

I denne rapporten kommer det også fram at Kripos i større grad yter bistand i sitt nærområde enn i andre områder. Komiteen er av den oppfatning at det er viktig at alle landets politidistrikt kan benytte seg av den kompetanse og kapasitet Kripos representerer, og er derfor enig i Riksrevisjonens vurdering, at registrering av bistand fordelt på politidistriktene vil kunne føre til økt bevissthet om ressursfordelingen, slik at alle enheter får den bistand de behøver.

Komiteen er også opptatt av Kripos' rolle som bidragsyter i forhold til internasjonalt samarbeid for å be-

kjempe organisert kriminalitet. Det er viktig at Kripos er seg sitt ansvar bevisst i slike sammenhenger og aktivt benytter de muligheter som ligger i Schengen Information System. Samtidig må man selvsagt ivareta personvernet ved registrering i slike registre.

Når det gjelder Kripos som kompetanseoverfører til andre enheter innenfor politi- og lensmannsetaten, er det noe som komiteen vil understreke viktigheten av. Når Kripos utøver stedlig bistand, er det åpenbart viktig at man i størst mulig grad er bevisst med hensyn til at de politistasjoner og lensmannskontor man bistår, kan bli tilført viktig kompetanse som man kan ha god nytte av i senere tilfeller.

Avslutningsvis vil jeg påpeke at komiteen også er meget fornøyd med at alle aktører som er intervjuet i undersøkelsen, stort sett er meget godt tilfreds med kvaliteten på Kripos' behandling, selv om enkelte enheter er av den oppfatning at de selv kunne utført oppgavene med tilfredsstillende resultat. Slik jeg ser det, tyder dette på at kompetansen i Kripos er høy, og det bør man være fornøyd med.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se side 2456)

S a k n r . 2

Innstilling frå kyrkje-, utdannings- og forskningskomiteen om samtykke til deltaking i ei avgjerd i EØS-komiteen om innlemming i EØS-avtala av eit fleirårig program for ei effektiv integrering av informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) i utdannings- og opplæringsystema i Europa (e-læringsprogrammet) (Innst. S. nr. 157 (2003-2004), jf. St.prp. nr. 45 (2003-2004))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 2456)

S a k n r . 3

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om modernisering av Statens lånekasse for utdanning (Innst. S. nr. 152 (2003-2004), jf. St.meld. nr. 12 (2003-2004))

Presidenten: Etter ønske fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 10 minutter til Høyre, 10 minutter til Fremskrittspartiet, 5 minutter til hver av de øvrige gruppene og 5 minutter til representanten Jan Simonsen.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg av hovedtalerne fra hver gruppe og inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre vil presidenten foreslå at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Dette anses vedtatt.

Ordfører for saken, Arne Sortevik, er permittert, og Ursula Evje er stedfortredende ordfører for saken.

Ursula Evje (FrP) [10:09:41]: Representanten Arne Sortevik, som er saksordfører for fornyelsen av Lånekassen, har dessverre sykdom i sin nærmeste familie og er derfor forhindret fra å være her i dag. På hans vegne takker jeg komiteen for et godt og konstruktivt arbeid med denne saken.

Først vil jeg redegjøre for komiteens syn og deretter for Fremskrittspartiets egen oppfatning.

Det er bred enighet i komiteen om behovet for en modernisering av Lånekassen for at det store antall brukere skal få et best mulig tilbud, og den service de har krav på. Imidlertid er det ulikt syn på hvilke virkemidler som bør brukes for å nå dette målet, og likeså er det noe uenighet om omfanget av inngrep i forhold til dagens organisering.

Det legges fram tre modeller i meldingen. Disse er «Sørge-for-Lånekassen», der forvaltningen i stor grad overlates til det ordinære bankvesenet, «Totallånekassen», der moderniseringen gjennomføres ved nytt IKT-system, endrede arbeidsprosesser og omorganisering, og det tredje alternativet er «Kjernelånekassen», der støttefunksjoner og enkelte brukerrettede funksjoner overlates til andre aktører, statlige eller private.

Det er en samlet oppfatning at «Kjernelånekassen» – som også er departementets valg – blir foretrukket. Denne modellen får oppslutning av alle høringsinstansene. Studentene som brukere slutter også opp om denne modellen. Fremskrittspartiet ønsker primært en annen modell, men slutter seg subsidiært til forslaget basert på modell «Kjernelånekassen», da denne modellen framstår som en forbedring i forhold til dagens system og i forhold til «Totallånekassen».

Det er full oppslutning i komiteen om de avgrensninger som departementet har valgt for meldingen. Det er også bred oppslutning om å videreføre tilknytningsform, styre, klagenemnd og lokalisering.

Når det gjelder oppgavefordelingen, er det ulikheter i politisk syn.

En samlet komite er positiv til et utvidet samarbeid mellom Lånekassen og Statens innkrevingsentral, mens Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet gir tydelig uttrykk for reservasjon når det gjelder overføring av oppgaver fra Lånekassen til Statens innkrevingsentral. Dette gjelder oppgaver som oppfattes som kjerneoppgaver for Lånekassen. Grunnen synes å være at Statens innkrevingsentral er et annet statlig organ med et annet styrende regelverk.

En samlet komite understreker på ulike måter at moderniseringsarbeidet ikke skal medføre tap av rettigheter og sosiale ordninger som ligger i dagens utdanningsstøtelov med tilhørende forskrifter.

Like fullt peker komiteen på at regelverket for Lånekassens virksomhet er betydelig, og at det er behov for en forenkling av regelverket for å sikre en raskere og billigere saksbehandling og mer automatisering. Større grad av automatisering betyr mindre manuell behandling og er derfor ressursbesparende.

(Evje)

Det er full enighet i komiteen om at Lånekassen må få et IKT-system som ivaretar en slik modernisering. Samlet investering vil etter de foreløpige anslag utgjøre ca. 250 mill. kr, finansiert gjennom egne bevilgninger over flere statsbudsjetter, egenfinansiering over Lånekassens eget budsjett og via effektivitetsforbedring som skal hentes ut gjennom moderniseringsarbeidet. På litt ulike måter gir komiteens medlemmer uttrykk for at kalkylen må konkretiseres ved bedre spesifisering, og at prosjektet må styres stramt for å unngå overskridelser.

Komiteen har merket seg den informasjon som har vært i media om at IKT-prosjekt i offentlig sektor svært ofte medfører betydelig kostnadssprekk og ofte blir vesentlig forsinket i forhold til opprinnelig tidsplan.

Fremskrittspartiet har lenge ivret for en modernisering og omorganisering av Lånekassen, basert på bl.a. tre forhold:

1. Brukernes behov for service og tilgjengelighet.
2. Regjeringens strategi for modernisering, effektivisering og forenkling i offentlig sektor. Blant annet vises det til redegjørelse for Stortinget 24. januar 2002, fra daværende statsråd Norman under tittelen «Fra ord til handling».
3. Det ligger to utredninger bak meldingen: Solbergutvalgets innstilling, avgitt 18. desember 2001, og rapport fra prosjektgruppe nedsatt av Utdannings- og forskningsdepartementet, avgitt i juni 2003 om «Moderniseringsstrategier for forvaltning av studie-støtten». I forhold til innhold og omtale er dette –en sak med politisk spennende moderniseringstanker i tråd med egen strategi – ikke på langt nær det man burde ha kunnet forvente.

Av denne grunn fremmer Fremskrittspartiet et forslag om alternativt virkemiddel i moderniseringsarbeidet mer i tråd med moderniseringsprogrammet, som er et program med god forankring i Fremskrittspartiet idégrunnlag. Det er leit, synes vi, at vi ikke kan få den beste løsningen med én gang, men at vi igjen er havnet på en «veien blir til mens vi går»-løsning. Fremskrittspartiet vil derfor støtte den nest beste løsningen subsidiært.

Fremskrittspartiet har også sitt primærsyn på tilknytningsform. Vi ønsker omdanning til forvaltningsbedrift, slik et mindretall av høringsinstanser også gjør. Fremskrittspartiet ønsker ordningen med eget styre avvirket, og viser til uttalelser som er kommet om at styret ikke har oppgaver og heller ikke fungerer som et ansvarlig styre.

Fremskrittspartiet ønsker distriktskontorene avvirket i tråd med syn som er kommet fram gjennom utredningen om at en løsning med slike kontor ikke gir en effektiv løsning for Lånekassen. I tråd med dette mener også Fremskrittspartiet at andre nøkkeltall knyttet til Lånekassens virksomhet tyder på at effektiviteten kan forbedres betydelig.

Fremskrittspartiet ønsker bedre brukerinformasjon, godt i tråd med Regjeringens moderniseringsstrategi, men står dessverre helt alene om dette synet. Verken

meldingen eller tidligere utredninger gir informasjon om brukersyn.

Til slutt: Fremskrittspartiet er glad for at det blir oppstart av en modernisering. Mye av moderniseringen er knyttet opp til fornyelsen av IKT-systemet. Det er viktig at et så omfattende prosjekt styres godt økonomisk, og at en ny løsning ikke blir så spesiell og med så mye systemmessig «skreddersøm» at systemet fort blir utgått på dato og igjen må skiftes ut.

Jeg vil med dette ta opp det forslag som Fremskrittspartiet fremmer i innstillingen.

Presidenten: Representanten Ursula Evje har tatt opp det forslag hun refererte til.

Ingen har bedt om ordet til replikk.

Vidar Bjørnstad (A) [10:17:28]: Det er i all hovedsak en samlet innstilling vi har foran oss i dag, med unntak av Fremskrittspartiet, dvs. jeg er egentlig veldig usikker på hvor Fremskrittspartiet befinner seg, for de er nesten overalt i innstillingen.

Jeg vil likevel på en dag som denne komme med noen verbale påskeliljer til regjeringspartiene, som har vært med på å stramme opp og gi klarere premisser og retningslinjer for det videre moderniseringsarbeidet for Lånekassen, og sikre at også Stortinget kan komme inn der det er nødvendig. Det dreier seg tross alt om flere hundre tusen låntakere og flere hundre ansatte. Trygghet for kjøre-reglene i det videre arbeidet er viktig.

Jeg er glad for at hele komiteen understreker den betydningen Statens lånekasse har i vårt utdannings-samfunn. Den skal fortsatt være et statlig ansvar, som et statlig forvaltningsorgan underlagt Utdanningsdepartementet. Det er behov for å modernisere og bedre tjenestene til brukerne. Først og fremst materialiserer det seg gjennom innføring av et nytt IKT-system. Det er betydelig usikkerhet i de anslagene over kostnader som ligger i denne meldingen. Vi håper at det kan avklares fram til budsjettforslaget for 2005, og vi legger også vekt på at man der spesielt kikker på dette med omstillingskostnader og eventuelle midler til det. Vi har også lagt vekt på at en bør sikre gjenbruk av det som allerede er investert av betydelige midler de siste årene i informasjonssystemet i Lånekassen, og at endringene ikke går ut over den daglige driften. I forhold til eventuelt kjøp eller utsetting av drift, vedlikehold og utvikling av IKT-systemet, er vi spesielt opptatt av at en sikrer Lånekassen en sentral rolle i det videre utviklingsarbeidet.

Når det gjelder drøfting av modeller, synes vi kanskje det blir litt teoretisk all den stund Lånekassen i dag også bruker mer enn 25 pst. av sine driftsmidler til kjøp av tjenester fra eksterne aktører. Heller ikke når det gjelder «Kjernelånekassen», er Regjeringens forslag i meldingen helt stringent i den forstand at en f.eks. antyder at også regelverksforvaltning bør gå over til andre etater.

Det er selvsagt viktig at en legger vekt på primær opp-gavene i Lånekassen, som er saksbehandling, økonomi-forvaltning og regelverksforvaltning. Det er imidlertid viktig å understreke, som hele komiteen peker på, at det

må være dokumentert at videre kjøp eller utsetting av tjenester vil gi ikke bare tilsvarende, men bedre tjenester for brukerne, og at det vil være mest mulig effektivt for virksomheten totalt sett.

Arbeiderpartiet sammen med Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti skiller noe lag på er par punkter. Det ene gjelder førstelinjetjenesten, der vi ønsker at utvikling og forbedring bør skje innenfor den oppgaveløsning Lånekassen har i dag. Vi synes det virker litt kunstig å skulle skille førstelinje- og andrelinjetjenesten, fordi overgangen fra informasjon og enkel rådgivning til eventuelt mer grundig rådgivning og regelverket bør kunne bedres med den kompetanse Lånekassen har i dag. Det er et samarbeid i dag mellom Lånekassen og Statens innkrevingsentral, og det ønsker en å videreutvikle. Vår oppfatning er at skal «Kjernelånekassen» eller primær oppgavene vektlegges, bør fortsatt regelverksforvaltningen ligge i Lånekassen, selv om en utvider samarbeidet. Uansett ligger det klare føringer her i forhold til det med å dokumentere forbedringer der en ønsker endringer.

Stortinget vil ha seg forelagt spørsmålet om videre utvikling i forhold til Statens innkrevingsentral. Hvis det skal skje endringer av innholdsmessig karakter i forhold til sosiale ordninger og de rettigheter som ligger i utdanningsstøtteleven i dag, vil vi at det skal forelegges Stortinget, og også hvis nye oppgaveløsninger betyr ytterligere nedbemanning utover den nedbemanningen som skjer i forhold til innføringen av et nytt IKT-system.

Når det gjelder hele omstillingsprosessen, er det mitt råd til statsråden at en her sikrer seg nødvendig, godt og nært samarbeid med de ansatte og de ansattes organisasjoner i det løpende arbeidet, og ikke bare når det gjelder de formelle rettighetene knyttet til lovverket. Jeg tror det er store ressurser å hente i forbedringer gjennom å skape trygghet og forutsigbarhet.

Jeg avslutter med hovedmålsettingen: Vi ønsker å bidra til at vi skal gi bedre tjenester for brukerne fra Lånekassens side.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Søren Fredrik Voie (H) [10:23:03]: Av og til kan det være vanskelig å få helt tak i hva Arbeiderpartiet ønsker i sin utdanningspolitikk, også i dette tilfellet med Lånekassen.

På den ene siden konstaterer man at Regjeringen legger opp til et valg av «Kjernelånekassen» som modell. Men er det det Arbeiderpartiet ønsker? Slutter man seg egentlig til dette valget, eller konstaterer man bare at det er det som blir framtidig modell? På den andre siden er det denne dissensen som Arbeiderpartiet er med på sammen med Sosialistisk Venstreparti når det gjelder merknader om førstelinjetjenesten. Hvis det er slik at brukernes interesser og behov blir bedre ivarettatt ved at andre gir informasjon og utøver førstelinjetjenesten, er det ikke bedre da å være med på en slik løsning enn at man skal tviholde på at Lånekassen skal gjøre absolutt alle oppgaver i egen regi også i framtiden, slik man kun-

ne få inntrykk av etter å ha hørt på representanten fra Arbeiderpartiet?

Vidar Bjørnstad (A) [10:24:10]: Nå synes jeg ikke en behøver å legge opp til nødvendige skiller som ikke er der, for i de aller fleste sammenhenger er Arbeiderpartiet og regjeringspartiene enige om innholdet i den innstillingen som vi har foran oss i dag.

Når det gjelder «Kjernelånekassen», har vi sagt at vi er ikke så opptatt av å reddykke modeller. Vi har sagt at det viktigste for oss er at de endringene som skjer, faktisk kan dokumentere forbedringer, kan gi bedre tjenester for brukerne og kan være de mest effektive for virksomheten totalt sett.

Vi tar derfor til etterretning at Regjeringen har lagt «Kjernelånekassen» til grunn. Det har vi også tatt utgangspunkt i, men vi har forbeholdt oss retten til å vurdere de enkelte endringene. Når det gjelder førstelinjetjenesten, er det vår oppfatning at her virker det som om det viktigste rett og slett er å kjøpe eller å utsette noen tjenester som vi mener allerede i dag kan gjøres best gjennom den kompetanse Lånekassen innehar både på første- og andrelinjetjeneste.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Søren Fredrik Voie (H) [10:25:34]: Lik rett til utdanning er et kjernepunkt i norsk utdanningspolitikk. I denne sammenheng har Statens lånekasse for utdanning spilt en viktig og avgjørende rolle. Flere aktører bidrar til at Lånekassen kan nå sine målsettinger. Ikke minst gjelder det Stortinget selv, som vedtar overordnede rammebetingelser og retningslinjer spesielt knyttet til utdanningsstøttens økonomiske omfang og nivå. Det gjelder også Utdannings- og forskningsdepartementet som utøvende og styrende organ, Lånekassen selv, med sin organisasjon, sin administrasjon og sine avdelinger, og alle lærestedene, som bidrar sterkt til den praktiske gjennomføringen av oppgavene, i særlig grad knyttet til informasjon og praktisk hjelp og veiledning til elever og studenter.

Nå er målet å få åpnet en mer brukerrettet og effektiv lånekasse. Bakgrunnen er den teknologiske utvikling som gjør fornyelse av Lånekassens IKT-systemer påtrevende, men viktigere er muligens brukernes krav og forventninger til stadig bedre kvalitet og service i forhold til Lånekassens tjenesteproduksjon.

Framtidens lånekasse må ta innover seg de endringer som skjer i samfunnet for øvrig. Det gjelder både i forhold til de muligheter for økt service og effektivitet som følger av den teknologiske utvikling, og de økte krav og forventninger som brukerne har til Lånekassen som serviceorgan og tjenesteproducent.

Med dette som bakgrunn er det på høy tid at de tiltak som foreslås i meldingen, blir fokusert og iverksatt. I framtidens lånekasse vil informasjon og tilgjengelighet være sentrale virkemidler for å møte brukernes behov og forventninger. Her legges det nå opp til fleksible løsninger og systemer hvor kundene, brukerne, skal kunne velge fritt på øverste hylle blant de kommunikasjonshjelp-

midler som er i bruk i dagens moderne samfunn, brev, e-post, SMS, telefon, telefaks, eller hva annet som måtte komme på markedet. På samme måte vil Lånekassen ved bruk av ny teknologi legge opp til døgnåpen service for flere funksjoner. Flere private banker har for lengst innført systemer med elektronisk saksbehandling for kuranter og standardiserte tjenester. Dette vil nå også bli implementert i Lånekassen, inkludert mulighet for bruk av elektronisk signatur og døgnkontinuerlig tilgang til egne kundeopplysninger.

En slik betydelig automatisering og forenkling av flere viktige funksjoner i Lånekassen vil nødvendigvis bety frigjøring av ressurser som kan settes inn til tyngre saksbehandling, samtidig som andre effektiviseringsgevinster kan tas ut til brukernes fordel. Kortere saksbehandlingstid, kortere ventetid og raskere utbetaling er noen av fordelene.

Ved gjennomføring av de tiltak som skisseres i meldingen, legges det også opp til at Lånekassen i større grad enn i dag skal konsentrere seg om kjerneoppgavene, søknadsbehandling, forvaltning av regelverk og økonomiforvaltning. Andre funksjoner og støtteaktiviteter skal kunne overlates til andre, som har bedre forutsetninger for å løse slike oppgaver. Bakgrunnen for dette er hele tiden ønsket om kvalitet og effektivitet i tjenestene. Høyere servicegrad og kortere saksbehandlingstid er ledetråden i hele omleggingen.

Gjennom behandlingen i komiteen har valg av framtidig modell for Lånekassens organisering og drift blitt nøye drøftet. I meldingen skisseres tre ulike framtidsmodeller. Fra Høyres side støtter vi valg av den såkalte «Kjernelånekassen». Dette får for øvrig tilslutning fra flertallet i komiteen. Det er denne modellen som pr. i dag gir størst effekt i forhold til kostnader, nytte og risiko for den enkelte bruker. Både kvalitet og effektivitet kan økes når Lånekassen får mulighet til i større grad å konsentrere seg om kjerneoppgavene. «Kjernelånekassen» gir også mulighet til å overlate produksjon av flere støttefunksjoner til eksterne aktører. Dette er udelte positivt, forutsatt bedre kvalitet og mer effektiv tjenesteproduksjon.

Fra Høyre har vi også merket oss at et sterkere skille mellom myndighetsrettede og brukerrettede funksjoner vil bli vurdert nærmere av Regjeringen når man har høstet noe mer erfaring med nytt IKT-system og med den modernisering av Lånekassen for øvrig som iverksettes.

Hele komiteen slutter seg til Regjeringens konklusjon om at dagens lokalisering ikke endres, men at det vil bli arbeidet videre med tanke på sterkere spesialisering og oppgavefordeling mellom Lånekassens regionkontorer. Dette kan være et viktig organisatorisk grep for å øke effektivitet og servicenivå, samtidig som en opprettholder Lånekassens regionale funksjon og lokalisering.

Gjennom de nye og økte kvalitetskrav som med dette legges til grunn for framtidig forvaltning av studiestøtten, tror jeg vi vil oppnå en betydelig grad av forbedringer innenfor området informasjon, fleksibilitet, effektivitet og sikkerhet for den enkelte bruker. Effektivisering av Lånekassen er et nødvendig tiltak for å oppnå enda bedre

service og bedre brukerretting av tjenestene for alle brukere av Lånekassens tilbud.

Rolf Reikvam (SV) [10:30:53]: Lånekassen er en av bærebjelkene i velferdssamfunnet. Etableringen av Lånekassen var nødvendig for å oppnå høyere utdanning for store deler av befolkningen som var utestengt. Det å få ordninger for finansiering av livsopphold under høyere utdanning, var kanskje det viktigste utdanningspolitiske virkemiddelet i kampen for å demokratisere vårt utdanningssystem. Lånekassen har også vært viktig for å sikre ungdom, spesielt fra utkanter og fra økonomisk ressurs-svake miljøer, tilgang til i første omgang gymnas, senere videregående opplæring og fagutdanning.

Til tross for at det har skjedd økonomisk utjevning, sammenlignet med situasjonen da Lånekassen ble etablert, er den fortsatt nødvendig som virkemiddel for å sikre rekruttering til høyere utdanning fra alle sosiale lag av befolkningen. For SV er det derfor en viktig politisk sak å slå ring om Lånekassen som egen statlig forvaltningsvirksomhet.

Vi er glad for at det er bred politisk enighet om å opprettholde Lånekassen i store trekk slik som den er i dag. I forhold til de signaler som kom fra noen av regjeringspartiene tidligere, om å overlate store deler til private banker, er den løsningen som nå foreslås, en god modell. Lånekassen fortsetter altså som statlig forvaltningsorgan.

Jeg oppfatter debatten om «Totallånekassen» og «Kjernelånekassen» som mest av teoretisk interesse. Også i dag kjøper Lånekassen tjenester; 25 pst. av budsjettet går til å kjøpe tjenester fra leverandører utenfor egen organisasjon. Jeg har forstått det slik at Regjeringen mener at dagens Lånekasse, om en skal plassere den innenfor de aktuelle modellene, vil bli definert som «Totallånekassen», altså der en kjøper 25 pst. av tjenestene utenfra. Det som er viktig, er at Lånekassen skal fortsette som et forvaltningsorgan, der hovedoppgavene fortsatt – jeg sier fortsatt – skal være regelforvaltning, økonomiforvaltning og søknadsbehandling.

På ett område har regjeringspartiene og mindretallet, som består av Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet, litt ulike merknader – jeg velger å bruke den formuleringen, fordi jeg er litt usikker på om det blir store forskjeller i virkeligheten. Vi sier noe om hva som må være en del av saksbehandlingsskjeden dersom vi skal sikre en enhetlig og trolig også effektiv saksbehandling. Vi sier noe om Lånekassens ansvar helt fra den første henvendelse. På samme måte prøver vi å trekke opp grensene i andre ender av saksbehandlingsskjeden, mellom det som må være Lånekassens ansvar, og det som må ligge hos Innkrevingssentralen. Men som jeg sa, jeg føler meg rimelig trygg på at det ikke er stor dissens mellom regjeringspartiene og mindretallet i virkeligheten.

Jeg er også glad for at det er bred politisk enighet om at vi skal opprettholde lokaliseringen med et hovedkontor i Oslo og med distriktskontorer, og at bemanningen skal opprettholdes rundt om på disse distriktskontorene. Det er et viktig og et riktig signal å gi, som det er bred politisk enighet om.

Det som er nytt i denne meldingen, og som det også er bred enighet om, er at vi skal investere 250 mill. kr i et nytt IKT-system – det er jo egentlig det som er meldingen, når det kommer til stykket. Det er helt nødvendig for å gjøre Lånekassen bedre og mer effektiv. Nye saksbehandlingsrutiner, utvikling av bedre nettbaserte tjenester, osv., forutsetter et nytt IKT-system.

Erfaringer med denne typen investeringer er ikke udelt positive for staten, og derfor er to ting viktige: De som skal forvalte systemet og kjenner behovene, må få en sentral rolle i utviklingen av det nye IKT-systemet. Med andre ord må Lånekassen selv sitte sentralt i arbeidet, og dessuten må vi ha en sterk økonomisk styring og effektiv kontroll for at rammen, som er satt til 250 mill. kr, skal overholdes.

Arne Lyngstad (KrF) [10:36:06]: Mye bra er allerede sagt i debatten. Kristelig Folkeparti er en del av komiteens flertall, og vi støtter da også Regjeringens forslag til modernisering av Lånekassen. «Kjernelånekassen» er det alternativet som på en god måte beskriver Lånekassens oppgave som forvalter av reglene for studiestøtte og som servicebedrift overfor de nesten 700 000 brukerne.

Når Kristelig Folkeparti har jobbet med denne saken, har det viktigste hensynet vært å gi brukerne best mulige tjenester og å ivareta Lånekassens kontakt med brukerne. Brukerkontakten mener vi er viktig, fordi en på den måten får kunnskap om brukernes behov, og fordi denne kontakten gir best mulighet for veiledning overfor brukerne. Den skisserte moderniseringen sikrer etter vår mening dette på en god måte.

Det som forbauser meg i innstillingen, er Fremskrittspartiet linje. Partiet er ensidig opptatt av effektivitet. I sin argumentasjon for «Sørge-for-Lånekassen» og bankalternativet er det bare hensynet til effektivitet som er lagt vekt på. Her glemmes betydningen av brukerkontakten for å få et velfungerende regelverk og god service. Kristelig Folkeparti vil ha den brukerkontakten.

Av effektivitetshensyn ønsker Fremskrittspartiet også en debatt om avdelingskontorene rundt om i landet. Fremskrittspartiet vil sentralisere. Men med moderne teknologi er det fullt mulig med regionale løsninger. Her synes jeg gammeldags sosialøkonomi og bedriftsøkonomi preger Fremskrittspartiets standpunkt. Kristelig Folkeparti ønsker å beholde avdelingskontorene i regionene.

Med unntak av Fremskrittspartiet er det bred politisk enighet om «Kjernelånekassen» som strategi for moderniseringen. Lånekassen har en viktig oppgave med hensyn til å gi lik rett til utdanning for alle. Og skal vi klare å betjene 700 000 kunder, må Lånekassen også være god på IKT-siden. Det er riktig å basere kontakt og kommunikasjon med kundene og brukerne på nettbaserte løsninger. Det er derfor nødvendig å foreta nye investeringer, og Kristelig Folkeparti tror vi nå får en god og kontrollert investering i nytt IKT-system.

Regjeringspartiene og Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet har funnet sammen. Den

lille nyansen som finnes i syn her, grunnes mest i litt ulik vekt på hensynet til brukerne, og jeg vil også våge den påstand: hensynet til de ansatte. Også Kristelig Folkeparti legger til grunn at de ansatte skal behandles i tråd med avtaleverk og lover. Samtidig er Lånekassens begrunnelse og oppgave å forvalte reglene for studiestøtte og gi service til brukerne. Dette tilsier at hensynet til brukerne må ha den største vekt.

Til slutt: Kristelig Folkeparti legger til grunn at moderniseringen ikke må medføre tap av rettigheter og sosiale ordninger for studentene. Slike endringer forutsetter vi forelegges Stortinget.

Rune J. Skjælaen (Sp) [10:39:55]: Statens lånekasse for utdanning er etter Senterpartiets mening et av de viktigste utdanningspolitiske virkemidler vi har. Rimelige lån i tillegg til stipend er nødvendig for å sikre at alle som er kvalifisert for høyere utdanning, kan velge høyere utdanning. Et mål om at flere skal velge høyere utdanning, forutsetter gode rammevilkår for studentene. Stortingsmeldingen vi behandler i dag, handler om hvordan Lånekassen på en god måte kan betjene dem som søker om lån og stipend, og dem som er i tilbakebetalingsfasen. Vi snakker faktisk om langvarige kundeforhold i forhold til Lånekassen. Det handler om 5–6 års studietid, og kanskje 20 års tilbakebetalingstid.

Modernisering av Lånekassen må ha som målsetting å oppnå store forbedringer på områdene informasjon og tilgjengelighet, effektivitet og fleksibilitet i tillegg til sikkerhet.

Lånekassen skal fortsatt være et organ under Utdannings- og forskningsdepartementet. Moderniseringsstrategien innebærer ikke innholdsendringer i regelverket, og utdanningsstøtten skal fortsatt være et statlig ansvar.

Det er et mål at flere skal velge høyere utdanning. Det innebærer at flere også vil bli brukere av Lånekassen, og at etterspørselen etter offentlig utdanningsstøtte vil øke. Det er derfor viktig at Lånekassen moderniseres, bl.a. gjennom et enklere regelverk. Solberg-utvalget påpeker at regelverket rundt Lånekassens virksomhet er blitt så omfattende at behovet for å finne forenklinger og forbedringer er blitt påtrengende. Senterpartiet vil understreke at det er nødvendig å få et enklere regelverk. Samtidig vil vi understreke at en slik modernisering og forenkling ikke må innebære tap av rettigheter eller sosiale ordninger som ligger i dagens utdanningsstøtte og forskrifter. Innholdsmessige konsekvenser i forhold til rettigheter og sosiale ordninger forutsetter hele komiteen blir forelagt Stortinget.

Stortingsmeldingen definerer Lånekassens kjerneaktiviteter som regelforvaltning, søknadsbehandling og økonomiforvaltning. For å sikre brukerne en god behandling er det etter Senterpartiets mening viktig at Lånekassen har ansvaret for hele saksbehandlingskjeden. Førstelinjetjenesten må etter Senterpartiets syn forstås som en del av søknadsbehandlingen og regelverksbehandlingen. Vi mener derfor at en styrking av førstelinjetjenesten og rådgivning må skje innenfor dagens ansvar for oppgaveløsning.

Senterpartiet støtter departementets plan for nytt IKT-system og den finansieringsplanen som meldingen skisserer, med 100 mill. kr over de årlige budsjetter, 40 mill. kr årlig gjennom effektivisering og 30 mill. kr over Lånekassens driftsbudsjett.

Senterpartiet er også glad for at det er enighet om at det ikke skal gjøres endringer i forhold til regionkontorene. Det er viktig for studentene i hele landet.

Statsråd Kristin Clemet [10:43:22]: Først en takk til komiteen for bred støtte til hovedmodellen og de forslagene som er fremmet i meldingen, og for de utdypende kommentarene som er kommet i denne debatten.

Lånekassen er en av våre viktige samfunnsinstitusjoner, og det gjøres – det er det viktig å si – mye bra arbeid i Lånekassen i dag. Men etter at vi nå i de siste årene har gjennomgått og forbedret mange av Lånekassens støtteordninger innenfor høyere utdanning, videregående opplæring – i og for seg også overfor voksne – er det nå på tide, ja på høy tid, å forbedre selve systemet for forvaltning av utdanningsstøtten. Det foreslås gjort i tråd med de prinsippene som er skissert i meldingen.

Grunnen til at vi nå ønsker og mener at det er nødvendig å modernisere Lånekassen, er i hvert fall tredelt.

For det første er legitimiteten til offentlig produksjon av velferdsgoder helt avhengig av at staten som tjeneste produsent imøtekommer brukernes forventninger til kvalitet og service. For det andre er det etter min mening slik at virksomheter som verken er resultatfinansiert eller konkurranseeksponert, fra tid til annen bør gjennomgås å få vurdert om virksomhetens samfunnsoppdrag løses på en god måte. For det tredje er Lånekassens IKT-system foreldet. Regjeringen ønsker å fornye dette systemet for å redusere risikoen for sammenbrudd, noe som vil være ytterst beklagelig, fordi det omfatter svært mange kunder.

Regjeringen ønsker samtidig å legge til rette for en modernisering som igjen legger til rette for høyere kvalitet i fremtiden. Vi er ambisiøse i de kvalitetsmålene vi har satt for den nye lånekassen. Stikkord er bl.a. at alle søknader skal kunne leveres elektronisk, at saksbehandlingstiden skal bli vesentlig kortere, at kommunikasjonen med Lånekassen skal skje gjennom valgfri kanal – enten det er brev, Internett, e-post, sms eller telefon – og at det skal være økte muligheter for selvbetjening, slik kundene jo er vant til i sine ordinære nettbanker.

Spørsmålet som har vært drøftet, er hvordan vi skal få det til. Regjeringen har foreslått «Kjernelånekassen». Det bakenforliggende resonnetet er at rendyrking av en virksomhets kjerneoppgaver gir større muligheter for virksomheten til å spesialisere seg og øke egen kompetanse, noe som kan gi effektiviseringsgevinster og et bedre tilbud til brukerne.

Støttefunksjoner skal etter denne modellen som hovedregel overlates til eksterne aktører, så fremt slik utkontraktering vil føre til at disse aktivitetene vil bli utført med tilsvarende eller høyere kvalitet og effektivitet totalt sett for virksomheten.

«Kjernelånekassen» som moderniseringsstrategi vil etter min mening kunne gi Lånekassen viktige impulser til endring og legge til rette for et klarere skille mellom Lånekassens to viktige roller, som på den ene siden er direktorat og på den andre siden servicebedrift.

Regjeringen vil overføre oppgaver og årsverk fra Lånekassen til Statens Innkrevingsentral i Mo i Rana innen utgangen av 2005, bl.a. med bakgrunn i resonnetet at rendyrking av kjerneoppgaver gir større rom for spesialisering og effektivisering – dette fordi vi vil utnytte synergieffekter internt i staten, og fordi vi vil utnytte den spesialkompetansen som finnes i Statens Innkrevingsentral.

Lånekassen foreslås videreført som et direktorat og forvaltningsorgan under Utdannings- og forskningsdepartementet. Det foreslås også å videreføre ordningen med eget styre og klagenemnd for Lånekassen, og sidestilling av ANSA i forhold til de andre elev- og studentorganisasjonene når det gjelder representasjon i disse foraene.

Årsverksreduksjoner knyttet til IKT-fornyelsen er anslått til om lag 50 årsverk. Dette vil bli gjennomført ved naturlig avgang i løpet av fornyelsesperioden, og skal realiseres på en slik måte at netto reduksjonen tas ut ved hovedkontoret i Oslo og ikke ved de fem distriktskontorene. Når utkontraktering finner sted, vil dette føre til ytterligere reduksjoner av antall årsverk i Lånekassen, men omstilling og nedbemanning som følge av denne moderniseringsprosessen skal selvsagt skje i henhold til gjeldende lov- og avtaleverk.

Regjeringen vil bruke om lag 250 mill. kr til å fornye IKT-systemene i Lånekassen, bl.a. ved at det gis en tilleggsbevilgning på om lag 100 mill. kr som vil bli foreslått bevilget over statsbudsjettet i årene 2005-2007. Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget med endelig kostnadsramme for moderniseringsarbeidet.

Til slutt: Regjeringen ønsker å realisere høyere kvalitet gjennom den moderniseringsstrategien vi har lagt frem. Det vil imøtekomme forventningene fra en voksende brukergruppe og samtidig sørge for mer effektiv bruk av statens ressurser. Det vil etter mitt syn også gi en tidsmessig og effektiv Lånekasse og dermed bidra til å opprettholde legitimiteten til et offentlig finansiert studiefinansieringssystem.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Vidar Bjørnstad (A) [10:48:31]: Jeg vil anbefale statsråden å lese innstillingen litt nøyer enn jeg oppfattet at hun har gjort nå. I forhold til videre kjøp eller utsetting av tjenester som ikke ligger innenfor primæroppgavene, har komiteens flertall sagt at det skal dokumenteres å gi bedre kvalitet – og totalt sett være mer effektivt for virksomheten. Nå gjentok statsråden det som står i meldingen om at en også skulle gjøre det der det var «tilsvarende» kvalitet. Da er det ikke noe poeng i å kjøpe eller sette ut, annet enn for ideologiens skyld. Jeg bare understreker at komiteen har vært klar på dette punktet og strammet noe inn i forhold til det som lå i meldingen.

Så gjelder det overføring av regelverksforvaltning til SI. Er det ikke litt underlig hvis en først mener at en av primær oppgavene i Lånkassen er regelverksforvaltning, at en da overfører den forvaltningen til eventuelt andre etater?

Statsråd Kristin Clemet [10:49:56]: Statens Innkrevingsentral krever i dag inn misligholdte studielån på to måter. De har en kreditorfunksjon på vegne av Lånkassen. Dersom misligholdet har vart i mindre enn tre år, overføres saken til SI, slik at SI skal bistå Lånkassen med tvangsinnfordring. Da eies saken fortsatt av Lånkassen, og innkrevde beløp skal overføres Lånkassen. Det er Lånkassens regelverk som gjelder, og som gir skyldner rettigheter etter utdanningsstøtteleven, selv om lånet er misligholdt.

Men så er det en annen type saker. Det er permanent-overførte saker, når lånet er sterkt misligholdt over tre år. Kravet overføres da til Statens Innkrevingsentral på permanent basis og er sagt opp av Lånkassen. I forhold til de sakene SI eier, forvalter SI i dag et regelverk som angår disse kundene. Men jeg vil presisere at det er ikke uten videre dårligere for kundene, for da kan kundene være i en situasjon hvor det er en veldig fordel å være knyttet opp mot et så profesjonelt apparat, som også har kontakt med andre som driver innfordring.

Vi arbeider for tiden med å finne et hensiktsmessig grensesnitt for oppgaveoverføringer fra Lånklassen til SI, men på et eller annet punkt vil også regelverket til SI måtte gjelde, snarere enn den opprinnelige eier av fordringen.

Ursula Evje (FrP) [10:51:32]: En meget kort replikk.

Det foreldede IKT-systemet som statsråden nevnte i sitt innlegg, har kostet 164 mill. kr de siste årene. Et nytt IKT-system er anslått til å koste ca. 250 mill. kr – dvs. at på under ti år bruker vi i underkant av 500 mill. kr til opprettholdelse, implementering og nyutvikling av systemer.

Vi har ikke fått vite hva det vil koste å holde dette foreldede systemet i gang mens vi utvikler og implementerer et nytt system. Og jeg vil spørre Regjeringen: Har man noen tall på dette?

Statsråd Kristin Clemet [10:52:26]: Jeg er mest opp-tatt av at det endelig er fattet en beslutning om at dette IKT-systemet skal fornyes. Jeg satt faktisk i Lånkassens styre for en del år tilbake, og dette problemet har egentlig vart for lenge.

Det viktigste er egentlig ikke hva det nå koster å drive dette til daglig. Det er faktisk imponerende hvilket arbeid Lånkassen har gjort for å holde dette IKT-systemet i gang. Men det er etter hvert en betydelig risiko for at det rett og slett bryter sammen. Da kan det få veldig alvorli-

ge konsekvenser for et stort antall brukere. Vi snakker her om en kundegruppe på rundt 700 000.

Jeg utelukker ikke at hvis jeg hadde kommet inn i kontorene tidligere enn jeg gjorde, ville dette arbeidet også ha vært gjort tidligere, for det er på høy tid. Vi får i grunnen håpe at Lånkassen kan være like dyktig med å holde det gamle systemet gående frem til utskiftning, for det er i seg selv krevende. Det fortjener egentlig Lånkassens ansatte ros for å ha greid.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk. Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3. (Votering, se side 2457)

Ad behandling av sak nr. 4

Presidenten: Før vi starter på sak nr. 4, vil presidenten gjøre oppmerksom på at saken som her ligger til behandling, ikke har ligget ute i den reglementsmessige tid, dvs. 48 timer. Med hjemmel i forretningsordenens § 32 vil presidenten foreslå at Stortinget likevel behandler denne saken nå.

Hallgeir H. Langeland (SV) [10:54:04]: Komiteen hadde i utgangspunktet sett opp saka den 27. april, men etter oppmoding frå presidenten blei saka skuva fram i tid og altså lagt fram i går og skal behandlast med hast i dag.

Dette er ei sak til 66 milliardar kr, med mange ulike vinklingar som burde ha vore betre utgreidde, men som me no ikkje får tid til. SV ønskjer derfor at denne saka skal utsetjast til den 27. april.

Presidenten: Presidenten vil gi uttrykk for at han står fast på den beslutningen som er tatt i samråd med komiteens flertall. Vi er dermed nødt til å votere over presidentens forslag.

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Stortinget er altså kommet til sak nr. 4, og presidenten har foreslått med hjemmel i forretningsordens § 32 at sak nr. 4 blir behandlet selv om den ikke har ligget ute i de reglementsmessige 48 timene.

Dette forslaget til behandlingsmåte ble imøtegått av representanten Hallgeir H. Langeland, som ønsket at fristen på 48 timer skulle opprettholdes, og at saken skulle føres opp til behandling i et senere møte. Vi er derfor nødt til å votere over behandlingsmåten.

V o t e r i n g :

Forslaget fra presidenten bifaltes med 74 mot 12 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 11.01.08)

S a k n r . 4

Innstilling frå energi- og miljøkomiteen om utbygging og drift av Ormen Lange og anlegg og drift av Langeled mv. (Innst. S. nr. 159 (2003-2004), jf. St.prp. nr. 41 (2003-2004))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe og 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre vil presidenten foreslå at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Dette anses vedtatt.

Ingmar Ljones (KrF) [11:02:13] (ordfører for saka):

Det er ei stor glede for meg å leggja fram energi- og miljøkomiteen si innstilling om utbygging og drift av Ormen Lange. Eg vil gratulera alle som gjennom målmedvite arbeid har lagt grunnlaget for at Stortinget i dag kan gjera eit vedtak som vil gå inn som ein viktig milestolpe i norsk olje- og gasshistorie. Med investeringar på til saman om lag 66 milliardar kr i gassfeltet, landanlegget og røyrleidningen Langeled kan Ormen Lange-feltet setjast i drift og gassen førast i land på Nyhamna i Aukra kommune i 2007.

Det er ein hugnad å få gjera greie for at dette prosjektet vil gi om lag 60 000 årsverk i anleggsperioden og 100 årsverk i driftsfasen. Ormen Lange er det nest største påviste norske gassfeltet og det første djupvassprosjektet på norsk sokkel. Prosjektet er komplisert med tunge installasjonar som skal plasserast på ujamn havbotn på 800 til 1 100 meters djupn.

Utbygginga vil vera med på å utvikla vidare norsk kompetanse og halda oppe investeringsnivået på norsk sokkel fram mot produksjonsstart i 2007. Lokale og regionale verksemdar må kunna rekna med å bli viktige leverandørar til prosjektet.

I første runde blei 14 ulike alternativ for ilandføring av gassen vurderte. Rettshavarane i Ormen Lange stod att med Nyhamna som det beste alternativet på land ut frå ei samla vurdering av økonomi, arealbruk, miljø og tryggleik, omsyn til fiskeria og samfunnsmessige verknader. Det vil seia at alternativa til landanlegget på Nyhamna ville anten ha vore ei rein offshore-løysing eller ei null-løysing.

Det blir lagt opp til at landanlegget på Nyhamna i framtida skal kunna nyttast av fleire andre felt, og drifta ved anlegget kan såleis strekkja seg utover driftsperioden for Ormen Lange.

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemmene frå Sosialistisk Venstreparti, har fire viktige merknader som gjeld framtidig bruk av gass i kommunen og i regionen.

1. Utbyggjar skal bera kostnadene med tilrettelegging på landanlegget for å kunna levera gass i lågtrykksrøyrret som Aukra kommune har ansvar for å leggja.

2. Det er opplyst at utbyggjar også vil ta kostnadene med å leggja til rette for å kunna levera høgtrykks-gass til regionen frå landanlegget.

3. Etter fleirtalet i komiteen si vurdering bør prosjektet også ta kostnadene med å gjera ferdig systemet på landanlegget for å kunna levera gass inn på eit regionalt høgtrykksnett.

4. Fleirtalet i komiteen forventar at gassprisane på Nyhamna synleggjer at transportkostnadene der er lågare enn ved distribusjon til kontinentet.

Å bruka naturressursane til verdiskaping har lange tradisjonar i Aukra. For det framtøke, arbeidsame folket på Nordvestlandet har fiske og fangst vore ein viktig ressurs og næringsveg. Etter vedtaket i Stortinget i dag vil folket på Nordvestlandet få nye naturressursar i form av gass som kan gi tilskunding og kveik til ny verdiskaping.

Restane av kvalstasjonen i Nyhamna er eit kulturminne som fortel om ein viktig del av lokal og nasjonal historie. Utbyggjar har lagt vinn på å ha ein god miljøprofil, og eg er viss om at utbyggjar vil hegna om og ta vare på både viktige landskapselement som strandsona i Gildernessanden og kulturminna som er knytte til kvalstasjonen.

Landanlegget på Nyhamna vil femna om 4 500 dekar inklusiv sikringssona. Det er lett å forstå at det kan vera kjenslevart for dei fastbuande som må forlata husa og eigedomane sine på grunn av utbygginga. Trass i dei store inngrepa som må gjerast i den vesle grenda, er det imponerende at alle erstatningsspørsmåla er ordna gjennom minnelege avtalar utan bruk av ekspropriasjon.

Utbygging av gassfeltet, landanlegget og røyrleidningane og auka transport både i anleggs- og driftsfasen vil stilla store krav til miljø og tryggleik. Utbyggjar har presentert ein klår miljøprofil for prosjektet, og eg vonar at dette store prosjektet kan gjennomførast til nytte og gagn utan uhell.

Idet eg tek opp komiteen si innstilling, vil eg takka komitemedlemmene for konstruktivt samarbeid for å få ferdig innstillinga innanfor tronge tidsmarginar.

K j e l l E n g e b r e t s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Sylvia Brustad (A) [11:07:29]: Det er en stor og viktig industripolitisk sak vi behandler her i dag. Den er viktig for Norge som gassnasjon. Den er et teknologisk nybrottsarbeid. Den er også viktig for leverandørindustrien, som i lang tid har slitt i motvind.

Det siste året har offshore-næringa mistet om lag 5 000 arbeidsplasser. Dette er en næring hvor norske leverandører på enkelte områder er blant de ledende i verden. Vi kan ikke la denne kompetansen forvitte. Tvert imot må vi bygge videre på den vi har, og gi den utviklingsmulighetene.

Nettopp derfor er Ormen Lange også et spennende og nyskapende prosjekt. Vanndybden og kompleksiteten gjør dette til en teknologisk utfordring. Utbyggerne sier at dette er den dypeste og mest krevende utbygginga på norsk sokkel. Langeled blir verdens lengste undervanns-

rørledning. Løsningene som velges, legger opp til en utvikling av ny teknologi som kan komme til nytte i framtidige utbygginger.

I 1966 – for øvrig det året jeg ble født – ble den første letebrønnen boret på norsk kontinentalsokkel. Svært mye har skjedd på den teknologiske fronten siden den gang.

Ikke minst gjelder det miljøteknologi. Den sterke fokuseringen på miljøkonsekvensene ved norsk olje- og gassproduksjon har uten tvil bidratt til at vi har en petroleumssektor som er i forkant på dette området. Her har både krav fra myndighetene og innsats fra industrien selv spilt en avgjørende rolle. Dette må vi bygge videre på.

For Arbeiderpartiet har det i behandlingen av denne saka hele tida vært viktig å sørge for at gassen fra Ormen Lange også kom til land. Derfor avklarte vi vårt syn på denne saka allerede for ett og et halvt år siden. Fordelene med en landløsning i forhold til en offshoreløsning, bl.a. når det gjelder helse, miljø og sikkerhet, er åpenbare. Men det er også viktig at ilandføring av gassen gir mye større muligheter til arbeidsplasser og kompetanseutvikling lokalt, ikke minst når det gjelder å ta i bruk gassen innenlands.

Lokale og regionale bedrifter, som f.eks. Hustadmarmor, har signalisert at de ønsker å bruke gassen for å videreutvikle sin bedrift. Aukra kommune er allerede i gang med legging av gassrør.

Arbeiderpartiet mener det er positivt at lisensinnehaverne også har vært interessert i å legge til rette for lokal bruk av gassen. Vi mente likevel det var nødvendig å gå litt lenger enn det som lå inne i utbyggernes planer og i Regjeringas forslag. Vi er derfor veldig glad for at det nå har blitt så bred støtte til vårt forslag om at prosjektet også må ta kostnaden med å ferdigstille systemet inne på landanlegget for å kunne levere gass inn på et regionalt høytrykksnett.

Dette innebærer en kostnad på 25 mill. kr, og kan synes som en bagatell i et utbyggingsprosjekt på 66 milliarder kr. Men når det gjelder mulighetene for å få til en lokal og regional bruk av gassen, tror jeg dette kan være av stor betydning.

Arbeiderpartiet, sammen med et bredt flertall i komiteen, slutter seg til utbygging og drift av Ormen Lange og Langeled. Det er et spennende prosjekt, som vi vil følge med stor interesse i årene som kommer. Vi ønsker deltakerne i lisensen lykke til. Særlig begivenhetsrikt vil det selvfølgelig bli for Nyhamna og Aukra kommune.

Jeg vil også ønske lokale politikere og næringslivet i kommunen og regionen lykke til, og jeg føler meg trygg på at de vil gjøre alt de kan for å utnytte de muligheter som denne utbygginga gir.

Leif Frode Onarheim (H) [11:11:52]: Dette er en god dag for Hydro og lisenshaverne, det er en god dag for Aukra og Møre og Romsdal, og det er en god dag for Norge. Utbyggingen av Ormen Lange, det nest største gassfunn utenfor vår kyst, er et gigantisk prosjekt med en investering på ca. 46,5 milliarder kr på gassfeltet og landanlegget og vel 19 milliarder kr til rørledningen Langeled. Utbyggingen vil være en stor teknologisk utford-

ring. Dette vil gi spennende arbeidsoppgaver til mange mennesker i anleggsfasen og gi et solid økonomisk løft for regionen i et lengre perspektiv.

Videre vil rørledningen til Storbritannia styrke Norge som en av de viktigste leverandører av gass til Europa. Alle analyser viser at Storbritannia vil måtte dekke en stor del av sitt energibehov ved gassimport. Med Langeled øker eksportkapasiteten fra Norge til Storbritannia fra 35 mill. Sm³ i dag til 105 Sm³, altså en tredobling.

Ormen Lange-prosjektet er spesielt viktig fordi Ormen Lange er det foreløpig siste store funn på norsk sokkel. For å sikre den langsiktige utviklingsbane som skissert tidligere i meldinger om petroleumsvirksomheten, er det helt nødvendig for leverandørindustrien å komme i gang med et slikt stort og krevende prosjekt.

Det er fremsatt innvendinger mot saksbehandling og fremdrift i denne saken, og selvsagt har lokaliseringen vært omdiskutert. Det er alltid viktig at komiteen har mulighet til å sette seg inn i sakens realiteter. Det mener jeg komiteen har hatt god mulighet til. Dokumentasjonen og proposisjonen fra departementet har vært oversiktlig og god, og statsråden har gitt svar på komiteens spørsmål.

Ilandføringsspørsmålet har naturlig nok stått sentralt. Som naturlig er, vil noen kommuner og fylker bli svært skuffet når valget offentliggjøres. Etter min mening vil det være verken forsvarlig eller hensiktsmessig at Stortinget skal overprøve utbygger og departementets vurdering av den beste prosesseringsmetode og det beste ilandføringssted. Jeg tror beslutningen om ilandføring av gassen til Nyhamna er god, både på grunn av tekniske spørsmål og bunnforhold i området i forbindelse med rørtrasé og fordi de økonomiske beregninger viser at dette alternativ gir høyest nåverdi av investeringen.

Det er gledelig at gassen tas til land. Alle partier som står bak flertallsinnstillingen, er enig i det. Det gir større mulighet for innovasjon og utvikling av industrielle prosesser med gass som viktig råstoff eller energikilde. Gasspris levert til norske brukere kan ofte være en begrensende faktor i en slik utvikling. Redusert transportkostnad for gass tatt i bruk nær landingsstedet vil kunne gi konkurransedyktig pris.

Det vil alltid være noen negative konsekvenser av en slik storstilt utbyggingsplan. Derfor er det spesielt gledelig at utbygger og lisenshaver har forhandlet frem løsninger på slike spørsmål med lokalbefolkning og politiske organer. Dette gir en langt bedre anleggsperiode, i harmoni med samfunnet rundt. Komiteen har vært opptatt av miljøspørsmålene som oppstår i forbindelse med utbyggingen. Beredskapsplaner og miljøtiltak er skissert fra utbygger, og det er meget begrenset utslippsrisiko. Komiteen peker også på betydningen av handlingsplaner for å sikre seg mot uhell på grunn av den økte skipstrafikk som følger med utbyggingen.

Petoro er tenkt å spille en vesentlig rolle i utbygging og drift av Ormen Lange-feltet. Det gjør det nødvendig at Stortinget gir Petoro fullmakt til å påta seg forpliktelser for å dekke sin andel av prosjekterings- og investeringskostnader.

Jeg startet mitt innlegg med å presisere at dette er en gledens dag. Investeringen i Ormen Lange vil sikre betydelige oppdrag til konkurransedyktig norsk industri og gi mange arbeidsmuligheter for folk i regionen. Det vil skape optimisme og engasjement i området. Dette er kanskje det aller viktigste på lengre sikt. Det vil være svært gledelig om vi kan se gode ideer og prosjekter basert på bruk av gass bli realisert i dette området. Det vil styrke hele vårt industrielle miljø hvis vi på den måten kan få ny stimulans og ny vekst basert på denne interessante råvare.

Øyvind Vaksdal (FrP) [11:16:23]: Vedtaket som vi i dag skal gjøre, åpner for utbygging og drift av Ormen Lange, som er det nest største påviste gassfeltet på vår kontinentalsokkel, og det er det første prosjektet på så dypt vann. Dette er et komplisert og svært utfordrende prosjekt, som stiller store krav til utbygger både teknologisk og på annen måte. Det skal investeres i alt 66 milliarder kr i dette prosjektet. Dette beløpet inkluderer også kostnadene med rørledningen Langeled, som tar om lag 1/3 av disse investeringskostnadene.

Hele dette omfattende prosjektet synes å være økonomisk lønnsomt og robust. Med så omfattende investeringer forutsetter jeg imidlertid at man holder et våkent øye med kostnadsutviklingen fra Regjeringens side og holder Stortinget løpende orientert om eventuelle avvik fra investeringskalkylene.

Rettighetshaverne valgte etter en omfattende prosess Nyhamna som ilandføringssted. Det var i utgangspunktet svært så usikkert om det i det hele tatt skulle bli ilandføring. Jeg er derfor tilfreds med at Stortinget i dag slår fast planene om ilandføring og prosessering på Nyhamna.

Rettighetshaverne gikk igjennom en omfattende prosess før de valgte dette, som jeg sa, og det var i utgangspunktet 14 steder som ble vurdert. Når man til slutt valgte Nyhamna, var det etter en samlet vurdering av økonomi, arealbeslag som følge av landterminal, miljø og sikkerhet, fiskerihensyn og sist, men ikke minst, samfunnsmessige konsekvenser. Men også dette valget var omstridt. Blant andre kom NOPEF på banen og protesterte på at ingen alternative ilandføringssteder ble konsekvensutredet. Dette medførte at undertegnede tok opp denne problemstillingen i spørretimen 13. november 2002. Jeg har likevel fått forståelsen av at både NOPEF/LO og andre nå slutter seg til at ilandføringsstedet skal være Nyhamna.

Jeg er tilfreds med at Hydro har vært positiv til bruk av gass både lokalt og regionalt, og komiteen fikk presentert noen svært interessante planer for gassbruk da vi var på befaring i forrige uke. Jeg er også tilfreds med at en enstemmig komite har løftet ambisjonsnivået ytterligere og lagt inn 25 mill. kr ekstra til å ferdigstille systemet for levering av gass til et regionalt høytrykksnett.

Det er imidlertid en ting som gir grunn til bekymring, og det er krafttilgangen til dette anlegget. Dette skal etter planen dekkes med strøm fra det ordinære forsyningsnettet. Vi vet at det pr. i dag er mangel på effekt i regionen, og Statnett planlegger derfor nye kraftforsyningslinjer til

Nyhamna, noe som også medfører milliardkostnader. Dette prosjektet vil også ytterligere svekke den fra før av alvorlige ubalanse mellom tilbud og etterspørsel i det norske og nordiske kraftmarkedet.

Elektrifisering av anlegget, som det så vakkert heter, betyr at man ikke kan bruke den energi som finnes i systemet. Vi må hente kraft utenfra. Problemet er at det ikke finnes overskuddskraft i det norske og nordiske systemet. Det betyr i realiteten at man må hente disse kraftmengdene i stor grad fra forurensende kull- eller atomkraftverk – alt dette for å være såkalt miljøvennlig. Man må jo være i Norge for å finne på noe sånt. Her i landet er det dessverre ikke politisk korrekt å bruke de enorme gassressursene vi har, til kraftproduksjon. Mens man i resten av Europa og for så vidt over store deler av verden ser på gassbruk som god miljøpolitikk, ser man på det i Norge bare som forurensning.

Man må etter mitt skjønn snarest få på plass et gasskraftverk, eller kanskje to, i regionen, slik at vi får på plass den nødvendige effekt og en bedring i balansen i kraftmarkedet. Dette ser dessverre vanskelig ut, i og med at Regjeringen har fått med seg både Sosialistisk Venstreparti og Arbeiderpartiet på sine klimamålsettinger. Det er etter mitt skjønn utrolig at Europas største energistormakt klarer å rote det til på en slik måte.

Regjeringen har jo ingen energipolitikk, og dessverre er det heller ikke noe flertall i opposisjonen for å få gjort noe med denne prekære kraftbalansen. Men dette får være nok om kraftbalansen.

Ormen Lange-prosjektet og Langeled ser for meg ut til å være et spennende nytt gasseventyr. Det er et økende behov for gass i det britiske markedet, noe som også er med og sikrer lønnsomhet i prosjektet.

Jeg vil bare til slutt gratulere rettighetshaverne med Hydro i spissen, Aukra kommune og Møre og Romsdal fylke med dagen!

Hallgeir H. Langeland (SV) [11:21:47]: Eg tek opp SV sitt forslag om å utsetja saka for å få fleire alternativ å velja i på bordet.

Lat meg starta med saksordføraren og seia at eg synest saksordføraren har gjort ein god jobb innanfor dei knappe tidsrammene som ein no har bestemt. Eg hadde håpa at Stortinget hadde hatt litt meir rygggrad enn det ein har vist i denne saka, i forhold til tempo og utøving av demokrati.

Lat meg òg seia at det er jo klart at når det er snakk om 66 milliardar kr, vil det sjølvsagt akkumulera ein del arbeidsplassar og ein del teknologiutvikling og ha mange positive element med seg, i tillegg til dei negative elementa som ein òg ser når det gjeld naturinngrep, auka klimagassutslepp, som me har lese om i dag, osv. Men det viktigaste poenget for meg i denne debatten er altså at ein har berre eitt alternativ. Ein kan ikkje velja noko anna. Det er umogleg. Ifølgje sakspapira betyr ikkje det så mykje, fordi dette alternativet er både «robust» og det beste. Ja vel, men det er altså det einaste ein har gått inn i og utgreidd, det er det einaste Stortinget kan velja. Ein kan ikkje velja Tjeldbergodden dersom ein fann ut at Tjeld-

bergodden var betre industrielt, slik som NOPEF har hevda og jobba for å få til. Det veit ein ikkje, for det er ikkje utgreidd. Ein kan heller ikkje veta om det er slik at ei offshorbasert løysing ville ha vore betre, ha gjeve betre utvikling av teknologi, ha skapa nye eksportprodukt knytte til nettopp djupvass- og offshorbaserte løysingar, til løysingar som kanskje var betre for miljøet offshore. Det veit ein heller ikkje, for ein kan ikkje velja det. Sjølv om Hydro jobba med dette ei stund, blei det teke vekk, og no skal altså Stortinget seia ja til eit alternativ og har ingen andre moglegheiter.

Eg får ikkje svar på alle spørsmåla eg stiller, knytte til dei andre alternativa. Sakspapira er veldig utydelege på kvifor ting er valde vekk, men tydelege på at det er det eine alternativet Stortinget må velja. Eg får heller ikkje svar på i saka kor mye det norske folk skal betala av dei infrastrukturinvesteringane som no blir gjorde i området. Ein veit kva ein del av dei blir, men statsråden skriv jo sjølv at «eventuelt anleggsbidrag for andre deler av investeringen i forbindelse med Ormen Lange» skal bli behandla i Statnetts styre. Det betyr auka utgifter til det norske folk for eit prosjekt som burde bli dekt av utbyggjarane. Det norske folk vil altså få ein høgare nettatiff, sannsynlegvis, gjennom denne utbygginga. Det veit me ikkje. Me burde sjølvsagt hatt ei slik oversikt når me vedtar dette.

SV er sjølvsagt oppteke av å forvalta olje- og gassressursane på eit langsiktig grunnlag, der både det samfunnsmessige, det miljø- og sikkerheitsmessige, det industrielle, ikkje minst, og dei teknologiske vurderingane blir lagde til grunn. Det er klart at utbyggingsprosjekt med investeringar på 66 milliardar kr – sagt på ein annan måte, 22 nye operahus i 22 byar i Noreg til 3 milliardar kr pr. stk. – treng ei ryddig og demokratisk behandling. Det er ikkje lagt til rette for det når ein ikkje har alternativ å velja mellom. Stortinget framstår på den måten berre som eit sandpåstrøingsorgan, når ein har berre eitt alternativ og ikkje ei demokratisk moglegheit til å velja noko anna enn då å seia nei.

Framstegspartiet, Senterpartiet og SV har ein felles merknad der ein ber Regjeringa om å følgja dette prosjektet nøye med omsyn til kostnader. Det har altså ikkje fått fleirtal at ein skal følgja dette nøye. Stortinget er ikkje oppteke av det heller. Her viser Stortinget lite ansvar, synest SV.

Så kan ein seia at det er iallfall nokre som er svært lykkelege i dag, og det forstår eg. Kanskje spesielt Reiten, som bur i nærleiken av Aukra. Og statsminister Bondevik er glad og ser fram til den flammen som skal lysa frå Aukra.

Presidenten: Representanten Hallgeir H. Langeland har tatt opp de forslag han refererte til.

Inger S. Enger (Sp) [11:27:12]: Vi behandler i dag en stor og viktig sak. Regjeringa anbefaler Stortinget å gjøre tre ting i denne saken:

1. godkjenne plan for utbygging og drift av gassfeltet Ormen Lange med landanlegg på Nyhamna

2. gi tillatelse til plan for anlegg og drift av ny gassrørledning til England, kalt Langeled
3. samtykke i at Petoro kan delta i utbyggingen på vegne av staten

Det blir også foreslått å gi Petoro utvida fullmakter, slik at Petoro kan delta i petroleumsvirksomheten på lik linje med andre rettighetshavere. Senterpartiet støtter dette.

Behandlinga nå i siste omgang har gått fort, men noen helt ny sak er det i og for seg ikke. Med befarung og høringer har komiteen fått mye kunnskap om prosjektet. Saksordføreren skal takkes for at han har lagt opp til en nøyaktig prosess og arbeida for å forene synspunkter. Det er jo også slik at et stort flertall i komiteen er samla om det meste.

Ormen Lange er det nest største påviste norske gassfeltet og det første dypvannsprosjektet på norsk sokkel. Reservoaret ligger 2 000 meter under havbunnen og på et havdyp på 800–1 100 meter. Feltet blir planlagt utbyggt med undervannsinstallasjoner og rørledninger til landanlegget på Nyhamna. Den store havdybden og plasseringa av feltet i et rasområde skaper spesielle tekniske og sikkerhetsmessige utfordringer. Prosjektet er altså krevende teknisk sett og vil innebære at det er ny teknologi som utvikles her. Ved dette prosjektet blir Norge verdensledende på ny teknologi når det gjelder uttak av gass fra store havdyp, og vi ønsker jo nettopp å være i front på slike områder. Det er også en av grunnene til at det er nødvendig at Regjeringa følger investeringene i prosjektet nøye og i dialog med operatøren holder Stortinget orientert om kostnadsutviklinga. Vi snakker tross alt om 66 milliarder kr.

Miljødelen er alltid aktuell i denne type saker. Gjennom konsekvensutredninger er det klarlagt at det blir begrensa utslipp til vann og luft. CO₂-utslippa i driftsfasen vil utgjøre ca. 0,1 pst. av Norges totale CO₂-utslipp. Her blir det bare CO₂-utslipp i forbindelse med prosesserinnga, og altså egentlig små utslipp.

Anlegget skal ligge på øya Gossen. Om lag 10 pst. av arealet blir kjøpt av utbygger. Det gjør at verdifulle fri-lufts- og naturområder går tapt. Dette er også ei viktig miljøside. 18 personer har vært nødt til å flytte fra hjemma sine. Det er naturlegvis av de tunge ting. Nå er det heldigvis slik at huseierne har fått godt betalt både for hus og grunn.

Jeg er frista til å sitere litt fra et notat med tittelen «Ormen til Møre». Det er fra Møre og Romsdal fylkeskommune. Følgende står under et punkt som heter Nasjonalforvaltning:

«Verdien av gassreservene i Norskehavet er på flere tusen milliarder kroner. Gassressursene i Norskehavet vil samtidig vare i minst 100 år framover. Det er derfor viktig at forvaltningen av gassressursene i Norskehavet legg til rette for en oppfyllding av vår oljepolitikk. Norske myndigheter har, blant annet gjennom opphevingen av GFU, gitt etter for EU og fratatt seg selv viktige styringsverktøy for en oppfyllding av petroleumspolitikken. En utbyggingsløsning med ilandføring av Ormen Lange til Aukra i Møre og Romsdal kan opp-

fylle alle sidene ved vedtatt norsk petroleumspolitik.»

Her ligger det mye. Hovedsaken for alle oss som er positive til å ta gassen i land, er at vi skal bruke en del av den sjøl, og at det vil skaffe verdifulle arbeidsplasser. Norge er en råvareleverandør på flere områder. Slik er det jo også med gass. Vi bruker minimalt sjøl. Nå får vi mulighet til å utnytte den til aktivitet og arbeidsplasser.

I anleggsperioden vil det være svært mange arbeidsplasser, og det vil gi verdifulle oppdrag til norske bedrifter. Jeg har heldigvis kunnet forsikre meg om at også innlandet er med når det gjelder å få oppdrag. Men så er det også slik at drift av Ormen Lange vil kreve 100 årsverk, hvorav 70–75 skal ligge i anleggsområdet. I tillegg til dette kommer det lokale næringsliv og industrien, som viser stor interesse for å utnytte gassressursene. Her kan vi nevne Hustadmarmor og Tine. Her vil det helt sikkert utvikle seg ulik aktivitet framover, slik at ilandføringsstedet faktisk blir et gassknutepunkt. Det må være et fortrinn at vi tar gassen til land. Det er derfor viktig at ferdigstilling for å levere gass på et regionalt høytrykksnett legges inn i prosjektet. Det er også et ønske fra en samla komite. 25 mill. kr er småpenger i denne sammenheng, men det vil være av stor betydning for innenlands verdiskaping.

Da vil jeg bare slutte meg til dem som ønsker lykke til med prosjektet.

E i r i n F a l d e t hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Einar Steensnæs [11:32:20]: Regjeringen går med St.prp. nr. 41 inn for utbygging av Ormen Lange og Langeled. Feltet bygges ut med en undervannsløsning hvor gass og kondensat transporteres i rørledninger til et nytt landanlegg på Nyhamna i Møre og Romsdal. Regjeringen går videre inn for å legge rørledningen Langeled, som vil transportere gassen fra Ormen Lange til Storbritannia.

Komiteen har gjort et godt og grundig arbeid i denne viktige saken. Jeg er selvfølgelig svært fornøyd med den støtten som et solid flertall i energi- og miljøkomiteen har gitt i innstillingen til Regjeringens forslag om utbygging av Ormen Lange og Langeled. Jeg har merket meg de føringer som komiteen har lagt til grunn når det gjelder forutsetninger for iverksettelse. Jeg er positiv til disse forslagene og vil følge opp dette på beste måte.

Ormen Lange er, som flere talere har sagt, det nest største gassfeltet på norsk sokkel og det siste store påviste funnet på norsk sokkel så langt. Utbyggingen av feltet og Langeled medfører totalt investeringer på om lag 66 milliarder kr. Utbyggingen av Ormen Lange vil være det største olje- og gassprosjektet i Norge i årene framover.

Ormen Lange vil være av sentral betydning for utviklingen av den norske gassvirksomheten. Utbyggingen av feltet vil bidra til at norsk gasseksport øker med mer enn 20 milliarder Sm³ pr. år til et mulig nivå på over 110 milliarder Sm³ pr. år i løpet av dette tiåret. Dette vil

føre til at Norge styrker sin posisjon som en av de viktigste leverandørene av gass til Europa.

Utbyggingen av feltet, landanleggene og rørledningene vil gi store sysselsettingsvirkninger og bidra til å opprettholde aktivitetsnivået på norsk sokkel. Samlet gir utbyggingen ifølge Hydro en beregnet nasjonal sysselsettingseffekt på nær 60 000 årsverk. På regionalt nivå i Midt-Norge ventes bygging av landanlegget og offshoreanleggene til Ormen Lange å gi en beregnet sysselsettingseffekt på ca. 7 000 årsverk. Det meste av dette skyldes bygging av landanlegget.

Ormen Lange er et omfattende prosjekt med betydelige utfordringer, særlig knyttet til vanddyp og legging av rørledning opp fra Storegga-skrenten. Feltet ligger på 1 000 meters havdyp, mer enn dobbelt så mye som andre utbygde felt på norsk sokkel. Utbyggingen er den dypeste og en av de mest krevende i Norge. Den viser hvor viktig satsing på teknologisk kompetanse er for å kunne realisere de store verdiene som fins på norsk sokkel.

Valget av Nyhamna som ilandføringsløsning for Ormen Lange er et resultat av en grundig vurdering av alternative lokaliseringer, herunder Tjeldbergodden. Valget ble foretatt etter en grundig vurdering av bl.a. økonomi, miljø, sikkerhet, fiskerihensyn og samfunnsmessige virkninger. Ilandføringsløsningen på Nyhamna ble også vurdert opp mot en utbyggingsløsning hvor gassen ble behandlet på plattform og eksportert i rør. Det var gledelig da lisensen i 2002 kom fram til at ilandføring og bygging av et landanlegg er den beste utbyggingsløsningen totalt sett. Noen er skuffet over dette stedsvalget. Jeg har vært opptatt av at prosessen rundt stedsvalg og valg av utbyggingsløsning skulle være åpen og ryddig. Det har vi fått til. Jeg er meget tilfreds med resultatet. Dette er en stor dag for norsk petroleumsvirksomhet og for viktige arbeidsplasser langs kysten, ikke minst i Møre og Romsdal. Jeg gratulerer også Aukra kommune med ordfører Aud Mork i spissen, som jeg ser sitter i diplomatlosjen, med en stor og viktig beslutning i Stortinget i dag.

Landanlegget på Nyhamna vil i framtiden også kunne benyttes av andre felt. Det er i proposisjonen lagt til rette for å sikre dette.

Ilandføringsløsningen gir nye muligheter for å ta i bruk gassen i Møre og Romsdal og bidra til industriutvikling basert på gass. Jeg er fornøyd med at utbyggeren vil foreta investeringer i anlegget som legger til rette for tilgang til gass for lokal bruk så vel som for framtidige regionale gassleveranser. Dette er viktig i forhold til våre ambisjoner om å få til lokal gassutnyttelse og næringsutvikling basert på norske gassressurser.

Utbyggingen skjer ved hjelp av beste tilgjengelige teknologi. Det er lagt vekt på at drift av felt og landanlegg ikke skal bidra til miljøskadelige utslipp. Prosjektene har vært konsekvensutredet i henhold til petroleumsløven og plan- og bygningsloven. Utredningene viser også at prosjektene ligger innenfor miljømessig akseptable rammer.

Det er et gjennomarbeidet prosjekt som legges fram for Stortinget til beslutning i dag. Jeg er glad for den brede støtten til denne viktige utbyggingen på norsk sokkel.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Sylvia Brustad (A) [11:37:20]: I likhet med statsråden er jeg veldig glad for at det er så bred enighet i denne saken, og jeg er glad for at dette nå blir en realitet. Jeg er også glad for de signaler som statsråden her gir om at han er positiv til det som komiteen sier om å legge opp til enda mer lokal og regional bruk av gassen. Mitt spørsmål er egentlig hvordan statsråden vil følge opp det komiteen sier, bl.a. at prosjektet må ta kostnaden på de 25 mill. kr som må til for å ferdigstille systemet inne på landanlegget for å kunne levere gassen inn på høytrykksnett, slik at Hustadmarmor og andre bedrifter kan ha glede av det.

Jeg er glad for at lisensinnehaverne også har vært interessert i å legge til rette for lokal og regional bruk av gassen, og sett i lys av det går jeg ut fra at dette er en smal sak, og at det er i orden. Hvis statsråden kan bekrefte det, blir vi enda gladere.

Presidenten: Da får statsråd Einar Steensnæs muligheten til å spre litt glede her!

Statsråd Einar Steensnæs [11:38:25]: I god tradisjon med hva jeg klarer å få til i Stortinget, skal jeg prøve å følge opp også i dag, og spre glede like før Stortinget tar påskeferie.

Det som Sylvia Brustad her tar opp, synes jeg er meget viktig. Jeg synes det er fortjenstfullt at komiteen har rettet så pass bred oppmerksomhet mot nettopp å utnytte gassen til lokal næringsvirksomhet og lokal verdiskaping. Jeg skal selvfølgelig ta med meg komiteens klare anmodning til lisenshaverne om å inkludere en mulig høytrykksforbindelse som kan forsyne viktige nøkkelbedrifter i området med nødvendig gass. Det vil være veldig interessant å forsøke å få dette til, og jeg skal gjøre mitt beste for å videreforme Stortingets ønske. Jeg stiller meg bak dette ønsket og håper at det lar seg realisere.

Øyvind Vaksdal (FrP) [11:39:39]: Regjeringens totale mangel på energipolitikk er også i denne saken kommet opp til overflaten. Til tross for de enorme mengder energi som skal gå gjennom Ormen Lange-anlegget, må man hente kraft utenfra og investere milliardbeløp i nye kraftlinjer for å få hentet forurensende kull- og kjernekraft, da vi har et politikerstyrt underskudd i det norske og det nordiske kraftsystemet. Jeg trodde faktisk at statsråden og Regjeringen nå hadde sett lyset, bokstavelig talt, og tatt til orde for økt kraftproduksjon for å løse både effekt- og kraftbalanse.

Under behandlingen av Snøhvit-saken for et par år siden innrømmet faktisk Regjeringen at det ikke var kraft i markedet, og åpnet derfor for kraftproduksjon. Jeg vil derfor spørre statsråden: Hvorfor åpner ikke Regjeringen også for kraftproduksjon basert på Ormen Lange-gassen, slik at man blir selvforsynt med strøm i regionen og slipper å hente forurensende kraft utenfra?

Statsråd Einar Steensnæs [11:40:52]: Vi kan ikke bare ha det hyggelig i Stortinget i dag og feire. Vi må

selvfølgelig koste på oss en del retoriske poeng. Men jeg synes ærlig talt at representanten Vaksdal, som er opptatt av kraftforsyningen, tillikemed energiministeren, kunne reservert replikken til det denne saken gjelder. Utbygger har ikke foreslått en slik løsning som representanten Vaksdal her antyder.

Når det gjelder energiforsyningssikkerheten, får Stortinget rikelig anledning til å komme tilbake til det. Det skjer når Stortinget skal behandle meldingen om forsyningssikkerhet. Der vil gasskraftverk med CO₂-håndtering spille en meget viktig og sentral rolle.

Jeg benytter igjen anledningen til å gratulere Møre og Romsdal, Aukra kommune og alle som er opptatt av å bruke mer gass i Norge til verdiskaping, sysselsetting og framtidige arbeidsplasser.

Hallgeir H. Langeland (SV) [11:42:04]: SV tok i sitt hovedinnlegg opp problemstillinger knytte til det prinsipielle med at Stortinget ikkje har nokon valmoglegheit. Det kan ikkje velja noko anna enn å seia ja eller nei. Eg lurte på om statsråden på prinsipielt grunnlag kunne seia noko om kva han synest om at demokratiet blir sett i ein slik situasjon at ein i realiteten berre har eitt einaste val, og ikkje kunne valt f.eks. ei velutgreidd offshorebasert løysing, som nokre av oss trudde var ei betre, meir miljøvennleg og meir framtidsretta løysing. Eg vil gjerne ha nokre synspunkt på det.

Så ønskjer eg òg nokre synspunkt i forhold til dette med lisensinnehavarar og forholdet til staten og det norske folk, altså det at ein faktisk ikkje veit kva dei infrastrukturelle utgiftene, f.eks. knytte opp til Statnett, blir. Er det slik å forstå at det norske folk no skal få ei rekning på dei investeringane som skal gjerast i området?

Statsråd Einar Steensnæs [11:43:17]: Det har ikke vært praksis for alternative løsninger når det gjelder utbygging av felt. Rørledninger eller landanlegg blir forelagt Stortinget. Dersom Stortinget skulle bli forelagt ulike alternativer, ville det innebære ganske store kostnader og også være ganske krevende teknisk, i en detaljprosjektering av slike alternative utbyggingsløsninger. Det ville også gi en helt ny ansvars- og rollefordeling mellom Stortinget og de kommersielle aktørene, med det ansvar som det innebærer, som jeg faktisk tillater meg å tvile på at SV har tenkt helt igjennom.

I vurderingen fra NIBR, som SV viser til, står det at det bare er ett alternativ som det er gjort rede for. Regjeringen har besluttet å slutte seg til Hydros merknad, ut fra at andre rettighetshavere også anså at andre ilandføringsalternativer ikke lenger var aktuelle. Det har vært en grundig redegjørelse om ulike alternativer. Fire steder ble til slutt med i oppløpet, derav også Tjeldbergodden. Jeg kan ikke se at dette på noen måte har vært behandlet på en slik måte at det kan reises kritikk mot den prosessen.

Inger S. Enger (Sp) [11:44:36]: Regjeringa vurderer Ormen Lange til å være et lønnsomt og robust prosjekt, og det er helt sikkert riktig. Det er et stort prosjekt,

det er spesielt, fordi det er det første feltet på så store havdyp, og det blir her snakket om at det utvikles ny, verdensledende teknologi for å få gjennomført utbyggingen – veldig interessant. Det er mange spesielle utfordringer, knyttet til bl.a. rasmråder, og det må tas spesielle hensyn, slik at det ikke blir konflikt mellom fisketråling og gassrør, osv. Det er i det hele tatt mange kompliserende faktorer. Vi har jo forskjellig erfaring med overskridelser av budsjetter, så mitt spørsmål til statsråden blir – litt forsiktig, siden det er siste dag før påske: Hvordan vil statsråden sikre seg mot store overskridelser i dette prosjektet?

Statsråd Einar Steensnæs [11:45:42]: Det er opplagt at det er meget viktig å holde kontroll på kostnadsutviklingen av slike prosjekter. Jeg bedømmer dette prosjektet til å være meget robust økonomisk sett. Det betyr likevel ikke at en kan la kostnadsdelen av dette få mindre oppmerksomhet. Det er meget viktig at en har kostnadene under kontroll, og der har selvfølgelig også myndighetene sin rolle å spille.

I andre prosjekter har kostnadene vært så pass kritiske i forhold til lønnsomhet at det har gitt Stortinget også en bekymring med hensyn til om prosjektet faktisk er lønnsomt. En slik usikkerhet knytter det seg ikke til dette landanlegget. Men jeg kan love Stortinget og representanten Enger at vi selvfølgelig også i denne saken vil følge den siden meget nøye. Og skulle det være noen grunn til å melde fra til Stortinget om uregelmessigheter med hensyn til kostnadsutvikling, vil Stortinget selvfølgelig på vanlig måte bli informert. Men i dag er det ingen grunn til å anta at ikke disse kostnadene er under full kontroll, og at prosjektet vil kunne fullføres på en ryddig og forutsigbar måte.

Hallgeir H. Langeland (SV) [11:47:00]: Eg forstår godt at Regjeringa til kvar tid synest at eigen politikk er fortrefteleg, og at opposisjonspartia ikkje har like god politikk. Det må kvar og ein ha rett til å meina. Men faktisk er det òg sånn at SV og Regjeringa har fleirtal i ein del saker, om m.a. klimapolitikk og gass på land til bruk i Noreg. Så her finn me av og til nokre treffpunkt òg.

Men grunnen til at eg tek ordet, er at statsråden ikkje svarte på spørsmålet mitt om kva rekninga blir for det norske folket, for det er ein del rekningar som me ikkje kan lesa oss til i sakspapira, som det ikkje er gjort greie for, og som det tvert imot skal gjerast vedtak om etter at vedtaket her er gjort. Spørsmålet er: Kva blir rekninga til det norske folket for denne utbygginga til slutt?

Statsråd Einar Steensnæs [11:48:11]: La meg da først av alt forsikre både Hallgeir H. Langeland og – hvis Øyvind Vaksdal skulle være i tvil – også Fremskrittspartiet om at jeg selvfølgelig har respekt for at det skal være andre meninger politisk i Stortinget enn den som Regjeringen og jeg står for. Selvsagt er det anledning til politisk debatt og uenighet. Det har jeg den største respekt for, bare for å understreke det.

Grunnen til at jeg ikke svarte på Langelands spørsmål i første omgang, var at han stilte to meget omfattende spørsmål. Jeg syntes det var viktig å redegjøre for det ene. Nå gir han meg anledning til å snakke om det andre. Jeg vil da først og fremst vise til det omfattende brevet datert 25. mars som gikk til komiteen, hvor en nettopp gjorde rede for de forholdene Langeland her tok opp, og hvor en bl.a. også viser til at en må ha en forlengelse av kraftledningen fra Istad til muffestasjonen på Hamneset, en sjøkabel til Nyhamna og en ny transformatorstasjon på Nyhamna. Dette vil koste noe under 600 mill. kr. Noe av den forsterkningen i nettet som en her legger opp til, vil også komme de alminnelige brukerne til gode. Derfor ønsker Statnett å gå inn og se hvor mye brukerfinansiering fra prosjektet som er aktuelt, og hvor mye som må legges på nettavgiften.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Karita Bekkemellem Orheim (A) [11:49:40]: Det er sjelden en opplever den type debatter som Stortinget har hatt i salen i dag. Men så er det også en meget stor industripolitisk dag, selvfølgelig for hele Møre og Romsdal fylke og for Romsdalsregionen, men også for Aukra kommune spesielt.

Stortinget fatter i dag et framtidsrettet vedtak som vil gi optimisme og nødvendige arbeidsplasser. For industriefylket Møre og Romsdal vil dette få store positive konsekvenser i svært mange år framover.

Det vi har sett av SVs demonstrative oppførsel i dag, viser med all tydelighet deres motstand mot fornuftige løsninger til gagn for arbeidsplasser og miljøet. Men med dette unntaket er det gledelig at komiteen står så samlet.

Jeg er glad for at Stortinget har satt et punktum for unødvendige nye utredninger, som bare ville ha bidratt til negativ fokusering og usikkerhet i lokalsamfunnene.

Stortinget fatter i dag et vedtak som gjør at en får fortgang i en nødvendig utnyttning av norske gassressurser. Dimensjonene på vedtaket Stortinget fatter i dag, er formidable. Jeg har tillit til at Hydro vil håndtere dette på best tenkelig måte. Og som saksordføreren sa i sitt innlegg, er det hele 60 000 årsverk som vil være i aktivitet i utbyggingsfasen. Men det aller viktigste er jo det som skjer etter utbyggingsfasen. Da må vi klare å bruke mest mulig av gassen innenlands og skape nye arbeidsplasser – og bruke gassen på en miljøvennlig måte.

Jeg vil vise til representanten Brustads innlegg om den betydning det vil få at flertallet nå støtter Arbeiderpartiets forslag om en framtidsrettet gassløsning også for Hustadmarmor.

Lokalsamfunn og næringsliv står klare til å bidra. La oss nå sette kreftene inn på at vi skal få et miljøvennlig alternativ til forurensende kullkraft, noe som denne gassen faktisk er. Mitt fylkesparti, i Møre og Romsdal, håper at det vedtaket som Stortinget fatter i dag, vil sette press bak bygging av flere gasskraftverk i vårt fylke. Dette vil

være et framtidsrettet og miljøvennlig vedtak, og jeg håper at vi kan få fortgang i de planene som foreligger.

Harald T. Nesvik (FrP) [11:52:59]: Jeg får håpe stemmen holder sånn noenlunde. Det er iallfall greit å miste den i en slik sammenheng; i en så viktig sammenheng kan man jo ofre den.

Dette er en stor dag for Møre og Romsdal. Det er også en stor dag for Hydro, som står som utbygger her. I tillegg er det selvfølgelig en veldig stor dag både for Aukra og for nabokommunene Fræna og Molde. Men det er faktisk også en stor og viktig dag for nasjonen Norge.

Vi snakker om en stor utbygging. Vi snakker om en investering på 66 milliarder kr. Det får effekt for næringslivet i hele Norge, ikke bare i Møre og Romsdal. Vi har leveranser fra bedrifter i hele landet og også fra utlandet. Men jeg tror at det vi er nødt til å legge veldig stor vekt på når vi foretar en så stor utbygging som dette, er å tenke over hvilken spin off-effekt vi vil få ut av det anlegget og den ilandføringen som vi nå får.

Det er viktig at det legges til rette for industriutvikling i dette området nå. Det er viktig at vi også sørger for at kanskje en del av denne gassen går til et gasskraftverk i framtiden. Og det er beklagelig at man nærmest ser allergiske reaksjoner fra regjeringspartiets representant her nå, statsråden, bare man nevner ordet gasskraftverk. Det er klart han får det, for den samvittigheten han har i den sammenheng, den er ikke akkurat god. Det ser man jo også hos statsråden.

Det er en kjensgjerning at regionen der oppe har en stor underdekning når det gjelder kraft. Det så vi i fjor. Da vi hadde problemer i kraftbransjen, var dette faktisk en av de regionene som hadde stor underbalanse. Men det tar selvfølgelig denne regjeringen ikke innover seg.

Jeg håper at vi nå klarer å få til bl.a. at Hustadmarmor får høytrykksgass til sin produksjon. Jeg håper at vi får en stor industriutvikling i området. Jeg håper at vi får en stor og god vekst i dette fylket og innenfor hele industrien på dette området.

Så var det vel representanten Langeland som var inne på en ryddig og demokratisk behandling og satte spørsmålsteget ved det. Man kan jo ikke være direkte overrasket over at SV, med sin fullstendig manglende energipolitikk, tar til orde for å utsette og utsette. Det er vel andre gangen de prøver å utsette saken bare i dag, og det er oppsiktsvekkende i seg selv. Så viste man også til hvor både Reiten og statsministeren kommer fra. Da kan det jo passe å avslutte med følgende ordtak: Når det regner på presten, drypper det på klokkeren.

Jeg tror hele distriktet og landet har godt av denne utbyggingen.

Asmund Kristoffersen (A) [11:55:55]: Finske Nokia og svenske Ericsson framstår som teknologiske eventyr. Det norske gass- og oljeeventyret baserer seg på høyteknologi som slett ikke står tilbake for dette, det er bare annerledes og til dels mer avansert. Et glitrende eksempel er at det gjennom forskning og teknologiutvikling har vært mulig å bygge ut Ormen Lange-feltet og ta gassen

inn til land. For få år siden ville dette vært en teknisk og økonomisk umulighet.

Svært mange er glade for den beslutning som Stortinget kan gjøre i dag. Vi har for mange eksempler på gassrør som går direkte fra feltene og til mottakere utenfor Norge. I dag bryter vi denne dårlige sirkelen, og vi vedtar økt verdiskaping i lokalsamfunn, i regionen og i landet vårt for øvrig. Vi kan ikke i all framtid være bekjent av bare å være råvareprodusent. Vi er med på å legge til rette for industriell utvikling av gassen, nye arbeidsplasser, fortsatt teknologiutvikling og håp om industriell foredling av gassen. Industri basert på gass er allerede utviklet på Tjeldbergodden, og mulighetene for videre utvikling der og andre steder er enorme, bare myndighetene og oljeselskapene vil. Ormen Lange-gassen og ilandføringen til Aukra gir store muligheter.

Jeg er derfor svært glad for at Stortinget i dag i utvetydige ordelag mener at 25 mill. kr burde bli lagt inn i prosjektet, slik at gassen også kan brukes til å utvikle lokal industri. Dette betyr at det legges til rette for omfattende gassbruk på land. Det er svært oppløftende, som nevnt tidligere her i dag, at en meget stor bedrift som Hustadmarmor har gitt signal om at de ønsker å bruke gassen i sin produksjon. Det kan bli et initiativ som drar andre med seg i en regional utnyttning til både industri-, transport- og boligformål.

Det er dessuten grunnleggende viktig at gassprisen på ilandføringsstedet reflekterer at kostnadene der er lavere enn på gass som er transportert helt til kontinentet eller England.

Jeg har forhåpninger til at når oljeselskapet Shell skal drifte og videreutvikle Ormen Lange-feltet, vil det bety en kraftig styrket driftsorganisasjon i Kristiansund og nye og spennende arbeidsoppgaver i regionen.

Jeg vil i dag gi kreditt til oljeselskapene som har tatt en stor teknologisk utfordring og også det jeg vil kalle samfunnsansvar. Jeg gir i dag stor honnør også til lokale politikere og administrasjoner, til Møre og Romsdal fylkeskommune, til prosjektorganisasjonen «Ormen til Møre» og til andre, inkludert departementet og statsråden. Uten denne kraftfulle og vedvarende innsatsen fra alle hadde vi i dag ikke hatt noen ilandføringssak på Stortingets sakskart.

Lodve Solholm (FrP) [11:59:10]: Eg vil slutte meg til dei som meiner at dette er ein stor dag for Møre og Romsdal, Aukra og omkringliggjande kommunar. Men eg vil òg slutte meg til det som representanten Nesvik sa, at dette òg er ein stor dag for nasjonen Noreg.

Det er eit enormt løft vi tek når vi no går frå det som mange trudde ville bli løysinga i den tidlege fasen av utbygginga på Ormen Lange. Vi såg nemleg for oss at det vart ei offshoreløyising, og at vi igjen måtte sjå gassen gå langs kysten og til utlandet.

Eg vil rose rettshavarane for det arbeidet dei har gjort, og den kommunikasjonen dei har hatt overfor nærmiljøet. Eg vil også gi ros for den måten saka har blitt handsama på i dei ulike organa i Møre og Romsdal, der dei er blitt einige om at når rettshavarane har blitt einige om ein

ilandføringsstad, skal alle gå for det. Her må eg framheve prosjektet «Ormen til Møre», der er det gjort ein veldig god jobb.

Men eg kan dessverre ikkje gi den same rosen til SV. Eg blir meir og meir einig med representanten Olav Akselsen når han uttalar at SV ikkje har ein næringspolitikk. For eg må berre seie: Kva hadde Noreg vore dersom vi skulle følgt SV sin politikk innan olje og energi dei siste 30 åra? Men ein kan vere sikker på at den dagen vi skal begynne å fordele verdiane som blir skapte gjennom Ormen Lange, då skal SV vere med og dele goda. Det skal ein ikkje tvile på. Og dei stiller mange spørsmål. Dersom ein høyrde etter, kunne ein leggje merke til at representanten Langeland har ein dialekt som kjem frå eit distrikt som kanskje nettopp har fått flest gode ut av det som er funne ute i Nordsjøen. Kva hadde norsk vegbygging, tunnelbygging og skipsverftsbygging vore dersom det ikkje hadde vore for det som har skjedd ute i Nordsjøen? Den teknologiske utviklinga som har skjedd i Nordsjøen, har gjort at Noreg er eit av verdas leiande nasjonar når det gjeld ein god del industribygging og næringsutvikling. Dette vil ikkje SV vere med på, men dei vil fordele goda. Det er vi andre som er med på å gjere vedtak slik at vi får verdiskaping.

Ein har trekt inn operaen i debatten her. Ja, at 22 operaer skaper like mykje verdiar til fordeling som Ormen Lange, trur eg det berre er SV som ser i så måte.

Elles vil eg støtte meg til dei talarane som har sagt at no er det viktig og riktig at vi begynner å utnytte meir av gassen i Noreg, at vi ikkje berre er råvareprodusent og leverer dette til utlandet. Lat oss nytte gassen i Noreg til beste for oss alle!

Ingvild Vaggen Malvik (SV) [12:02:40]: I den siste tiden har det vært en lang rekke medieoppslag som har fokusert på at utslippene av klimagasser stadig øker. Aftenposten skriver i dag sågar at strømkrisen fikk CO₂-utslippene til å eksplodere. Nettopp hensynet til vårt globale miljø og vårt internasjonale ansvar for å redusere utslippene av klimagasser har vært bakgrunnen for motstand mot Ormen Lange fra lokale SV-ere.

Etter min mening er det ingen tvil om at St.prp. nr. 41 både er fremmet og nå behandles i et uforsvarlig høyt tempo. En slik hurtigbehandling av en svært stor, kompleks og vanskelig sak gjør det i praksis umulig for Stortinget å etterprøve det som Olje- og energidepartementet hevder, nemlig at utbyggingen av Ormen Lange er et samfunnsøkonomisk lønnsomt og robust prosjekt. Beslutningsgrunnlaget er for tynt, mangelen på konsekvensutredninger er åpenbar og de ubesvarte spørsmålene er mange.

Representanten Brustad ønsker lokale politikere lykke til. Jeg er redd for at dette hastverksarbeidet som Stortinget nå foretar, gir ytterligere grunn til lykkønskninger og til å krysse fingrer for at ikke en slik uforsvarlig saksbehandling får alvorlige konsekvenser.

Samtidig vil jeg rette en spesiell hilsen til de lokale aktørene og politikerne som med rak rygg har slåss mot prosjektet og ilandføringen på Aukra. Selv om vi taper

denne saken, gir det meg optimisme og framtidstro å se at lokalpolitikere fra Aukra SV, som Olav Hauge, har hevet stemmen og talt et massivt lokalt flertall midt imot av hensyn til vårt globale miljøansvar og våre klimaforpliktelser. På sikt er jeg nemlig overbevist om at denne typen argumentasjon vil få gjennomslag, at vi vil få gjennomslag for en mer ansvarlig klimapolitikk enn det vi ser gjennom dagens rop etter mest mulig gass til det norske folk og bygging av gasskraftverk raskest mulig.

May-Helen Molvær Grimstad (KrF) [12:05:04]: Det er ein stor dag for Møre og Romsdal og heile landet. Møre og Romsdal får i dag stadfesta sin posisjon som eit gassknutepunkt i Noreg. Det er ei stor glede for meg at Stortinget seier ja til å utvinne gassen frå Ormen Lange-feltet, og ikkje minst at gassen blir ført i land på Aukra. Eg er glad for at utbyggjarane valde å «dra Ormen til land». På denne måten blir forholda lagt betre til rette for at gassen kan takast i bruk til lokal og regional verdiskaping.

Kristeleg Folkeparti er oppteke av at gassen kan brukast i regionen til lokal verdiskaping. Ilandføring av gassen til Nyhamna kan vere ein pådrivar til å oppretthalde og vidareutvikle lokal industri. Næringslivet og industrien i regionen, m.a. Hustadmarmor, som mange har nemnt, har vist stor interesse for å utnytte gassressursane. Det er gledeleg å registrere at utbyggjarane er interesserte i å medverke til at gassen kan brukast lokalt gjennom å leggje forholda til rette på anlegget slik at gassen kan sendast vidare til lokal distribusjon når dei lokale prosjekta er klare.

Stortinget ønskjer at utbyggjar legg til rette for leveransar av både høgtrykks- og lågtrykks-gass. Det er grunn til å tru at gassprisen blir gunstig, i og med at frakttariften til Nyhamna er lågare enn til kontinentet.

Gjennom metanolfabrikken på Tjeldbergodden har møringane allereie hausta erfaringar med gassindustri, og gjennom miljøet rundt Shell sin driftsbasis for Draugenfeltet i Kristiansund er det i dag mykje kompetanse i regionen på å utvinne petroleumsressursar.

Ormen Lange-feltet er det nest største påviste gassfeltet på norsk sokkel. Med investeringar på 66 milliardar kr vil utbygginga vere med på å oppretthalde investeringsnivået på norsk sokkel fram mot oppstarten i 2007. Dette vil gje arbeid til norsk leverandørindustri elles – om lag 60 000 årsverk i heile anleggsfasen og 100 årsverk i driftsfasen, noko som vil gje verdifulle arbeidsplassar og stimulans for næringslivet både i kommunen og regionen og kanskje landet elles.

Møringane har lang tradisjon for å nytte naturressursar til verdiskaping og utvikling av regionen. Det er gledeleg at utviklinga held fram ved at «Ormen no blir dregen i land på Aukra».

Eg vil gratulere kommunen, fylkeskommunen og lokalt næringsliv med denne dagen. Eit langt og målretta arbeid har no lukkast.

Statsråd Einar Steensnæs [12:07:49]: Etter å ha lyttet til innleggene i Stortinget i dag, skulle en nesten tro at det var 17. mai som stod for døren, og ikke påskeferie.

Jeg må bare innrømme at det er all mulig grunn til å ta fram de store ordene, det er det absolutt saklig grunnlag for, for det er en stor og viktig sak som Stortinget tar beslutning i. La meg også få tilføye at det er all grunn til også å gi honnør til og å gratulere Hydro, som – i denne sammenheng som utbyggingsoperatør – har gjort en meget god jobb.

Siden representanten Ingvild Vaggen Malvik tok fram klimagassproblematikken, vil jeg bare få tilføye at det understreker hvor viktig det er at vi kan komme i gang med å få til en teknologi som håndterer noe av de store klimautslippene vi har på norsk sokkel. Vi har kommet godt i gang med den teknologien, men det er åpenbart at når vi får fram gasskraftverk med CO₂-håndtering, så vil vi på en helt annen måte også få et positivt regnskap i forhold til utslipp på norsk sokkel. Det er en viktig problemstilling, og Regjeringen er svært opptatt av den. Dette får vi også anledning til å komme tilbake til.

Samtidig har jeg lyst til å påpeke at klimaregnskapet er mer gunstig i forhold til eksport av gass fra Nyhamna enn det representanten Vaggen Malvik gav uttrykk for. Vi skal huske på, ikke minst på bakgrunn av den betydelige eksporten av gass til Storbritannia, at denne gassen vil erstatte mer forurensende varmekraft fra britiske kullkraftverk, og på den måten bidra til et positivt miljøregnskap, fordi CO₂ er en global klimagass. Vi må også ta det i betraktning. Dermed er faktisk dette prosjektet også i mange henseender et viktig miljøtiltak.

Leif Frode Onarheim (H) [12:09:58]: Man skal vel ikke la seg irritere noe på en så god dag. Likevel har jeg lyst til å si noen få ord om den debatten som vi har hatt.

Til dette med at Stortinget bør kunne velge prosesseringsmåte og ilandføringssted. Selv om jeg føler at jeg har en erfaring, kanskje mer enn de fleste i salen, til å vurdere store prosjekter, så vil jeg ikke føle meg særlig kompetent til å gå inn i alle detaljer og forsøke å si: Hvordan skal vi prosessere dette, og hvordan skal vi gjøre dette? Vi har ikke den kompetansen. Her har vi fått en innstilling, etter en lang prosess. Jeg føler meg rimelig trygg på at også ilandføringssted har vært vurdert nøye, nettopp fordi noen av lisenstakerne har hatt andre interesser i utgangspunktet, og på den måten har man altså tvinnet dette frem og tilbake og kommet frem til en løsning. Jeg føler meg meget vel ved det, og har ikke på noen måte noen ambisjon om å overprøve et slikt standpunkt.

Og så sies det: Nå må statsråden og Stortinget følge dette nøye. Det er jeg i prinsippet enig i. Men det er klart at det viktigste er jo at de som er utbyggere, vet at hvis det går galt, vil det ha visse konsekvenser senere. Det er ikke lett for oss å stoppe dette midt i røret mellom Norge og England. Det er altså en del ting vi ikke kan gjøre, men vi har naturligvis en veldig stor interesse av at man nå kalkulerer disse tingene på en god og riktig måte.

Så sier Hallgeir Langeland at vi må huske på at Regjeringen har flertall med SV i en del av de sakene som gjelder gass og klima – det er riktig. Jeg vil imidlertid også si her at det er ikke vårt førstevalg.

Så spør Hallgeir Langeland statsråden om hva det vil koste å få denne ledningen og infrastruktur. Ja, det er ganske typisk hva SV spør om. Jeg vil fra min side spørre: Hva vil dette gi det norske folk, og hva vil det gi av arbeidsplasser og muligheter i dette distriktet? Det er vesentlig viktigere etter min oppfatning. Og jeg er helt sikker på at det regnestykket kommer til å se ganske godt ut. Derfor ønsker jeg igjen hele regionen lykke til med prosjektet!

Bror Yngve Rahm (KrF) [12:12:27] (komiteens leder): Jeg hadde i utgangspunktet ikke tenkt å ta ordet, fordi det blir mye gjentakelse i beskrivelser av et prosjekt som det er så stor enighet om. Jeg vil derfor bare i og for seg begrense meg til å gratulere dem som står dette prosjektet nærmest: Norsk Hydro, Aukra kommune og Møre og Romsdal-regionen, og selvfølgelig også landet vårt. Som flere har vært inne på, er dette et prosjekt som er formidabelt, og som vil bety veldig mye for oss alle i mange, mange år framover.

Når jeg likevel velger å ta ordet, er det først og fremst fordi jeg som komiteleder føler meg litt truffet av Ingvild Vaggen Malviks anklager om at komiteen har gjennomført en uforsvarlig saksbehandling. Det har jeg veldig lyst til å tilbakevise på det sterkeste. Dette er en sak som ikke er ny. Dette er en sak som har vært gjennom veldig grundige prosesser før den kom både til departementet, fra departementet og videre til komiteen, og så til Stortinget. Vi har gjennomført de samme prosesser som er knyttet opp til alle saker, med reisevirksomhet, omfattende møtevirksomhet, åpne høringer osv., osv., og vi har trukket en konklusjon ut fra at dette var et tidskritisk prosjekt som krevde en rask avklaring.

Og så er det slik at SV ikke er enig, og det får vi i og for seg bare ta til etterretning, og vi får også være glad for at de innsigelser som Ingvild Vaggen Malvik og Hallgeir Langeland har framført i dag, ikke får flertall. Da får iallfall vi andre delta i festen, for dette er en slags 17. mai og påske og mange gode høytider på én gang for Norge, Aukra og dem som er involvert, og så får vi se framover og se på de muligheter som dette gir. Men jeg vil altså på det sterkeste avvise at komiteen har gjennomført en uforsvarlig behandling av denne saken. Jeg antar at SV ikke ville ha sagt dette om konklusjonene hadde vært mer i favør av SV.

Presidenten: Presidenten håper at ikke debatten varer til neste høytid.
(Munterhet i salen)

Hallgeir H. Langeland (SV) [12:14:40]: Det synet deler Langeland og. Men det er ein del formådde som har kome opp på talarstolen, og som gjer det nødvendig for SV å kommentera eit par ting.

Den eine kommentaren går til Onarheim, stakkar, som ikkje har fått sitt førsteval oppfylt. Han har for å behalda regjeringsposisjonen måtta ta til takke med SV. Det er jo ein merkeleg måte å seia det på, sjølv om eg veit at Onarheim er ganske klam over å måtta samarbeida med eit

(Langeland)

miljøparti som har ein annan politikk enn det han og NHO har. Men no sit Onarheim sitt parti òg i regjering, og då må han gå fram i høve til det. Onarheim har partnerar der som ikkje er så ivrige som han på å byggja gasskraftverk på alle nes.

Alternativet for Regjeringa og for Onarheim er å gå til andre leikekameratar enn SV, og då er det to igjen. Den eine er Framstegspartiet. Dei har ein politikk som Onarheim nok er veldig nøgd med økonomisk, og som er stabil og lett å ta stilling til. Mange gode tankar om det vil eg tru at Onarheim har. Den andre er Arbeidarpartiet, som til no har lovt åtte gasskraftverk i Noreg. Det vil kosta noko å få dei bygd, og eg går ut frå at Onarheim vil snakka med Per-Kristian Foss før han går til Arbeidarpartiet og gjer dei til sitt førsteval. Det er greitt at me ikkje er førsteval, men eg vil gjerne høyra Onarheim seia kven som er hans førsteval, for han må jo ha ein førsteelskar – ikkje berre ein andreelskar.

Så har det òg vore ein del kommentarar til SVs ansvarlege industripolitikk, ein politikk i samsvar med dei internasjonale forpliktingane ein har, bl.a. knytt til klima. Me tek til etterretning at enkelte parti ikkje i det heile er interesserte i korkje miljøpolitikk eller klimapolitikk, men på alle område berre er eit stort Ole Brumm-parti som kritiserer SV for at me ønskjer å ha ei retning på industripolitikken som tek vare på våre klimaforpliktingar. Me tek til etterretning at nokre parti ikkje synest dette er viktig, men opererer med å ha pengar til alt.

SV har på område knytte til forsyningstryggleik ei pakke som alle parti må lesa nøye. Der tilbyr me kraft, 20 TWh, inn i marknaden – m.a. til å forsyna eventuelt Ormen Lange – innan 2010. Det er mykje meir enn t.d. frå dei fem gasskraftverka som Arbeidarpartiet og andre har lovt.

Det finst altså ei anna retning for den som vil bruka vitet og oppfylla internasjonale avtalar.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 4. (Votering, se side 2457)

S a k n r . 5

Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om søskenmoderasjon i foreldrebetalingen m.m. (Innst. S. nr. 154 (2003-2004), jf. St.meld. nr. 28 (2003-2004))

Presidenten: Etter ønske fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver av gruppene og 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre vil presidenten foreslå at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

May Hansen (SV) [12:19:29] (ordfører for saken): Ordfører! – Unnskyld! President! (Munterhet i salen)

Presidenten: Bare hyggelig!

May Hansen (SV) [12:19:36]: Nå var jeg i bystyret i Moss, beklager!

Som saksordfører for St.meld. nr. 28 for 2003–2004, Om søskenmoderasjon i foreldrebetalingen m.m., er jeg glad for at vi i rett tid nok en gang har kommet i mål på de fleste områdene. Vi har behandlet meldinga på rekordtid, fordi forskriftene skal gjelde fra 1. mai 2004, når maksimalprisen på 2 750 kr pr. måned i elleve måneder og en årlig foreldrebetaling på 30 250 kr skal innføres.

Komiteen er enig om alt unntatt innretningen på søskenmoderasjonen. Det ble sagt her i forrige sak at det er «17. mai». Vi har sagt hver gang vi har kommet i mål hittil i denne saken, at det er julaften, 17. mai og bursdag på én gang.

Våren 2003 vedtok Stortinget nye bestemmelser i barnehageloven om foreldrebetaling og likeverdig behandling i forbindelse med behandlinga av Ot.prp. nr. 76 for 2002–2003. Denne stortingsmeldinga omhandler følgelig innføring av regler for søskenmoderasjon i forskriften om foreldrebetaling i barnehage. Videre orienterer Regjeringa om forskriften for økonomisk likeverdig behandling i forhold til offentlige tilskudd.

Iverksettelsen av barnehageforliket er den største reformen innen barnehagesektoren noensinne. 1. mai 2004 trer forskriften om foreldrebetaling og økonomisk likeverdig behandling av barnehager i forhold til offentlige tilskudd i kraft, og skjønnsmidlene innføres fra samme dato.

I statsbudsjettet for 2004 er bevilgningen til barnehagene økt med om lag 2,2 milliarder kr i forhold til saldert budsjett for 2003. Stat og kommune skal dekke om lag 80 pst. av driftskostnadene fra 1. mai 2004. Kommunenes nominelle nivå forutsettes opprettholdt. Det er helt nødvendig for at vi skal få på plass denne reformen som et enstemmig storting har sagt skal være fullfinansiert. Komiteen understreker også ved denne behandlinga enstemmig at barnehagereformen skal være fullfinansiert, og at det offentlige tilskuddet jevnlig skal justeres slik at det utgjør om lag 80 pst.

Det vi dessverre har sett i 2003, er at mange kommuner har redusert sin innsats ved at søskenmoderasjonen er fjernet. Noen kommuner har økt foreldrebetalingen, og graderte satser er fjernet. Det er helt nødvendig at kommunene nå følger opp det Stortinget har vedtatt, slik at vi får på plass en makspris, full barnehagedekning, søskenmoderasjon, inntektsgaderte satser og økonomisk likeverdig behandling av private og kommunale barnehager.

Det er gledelig at vi har fått om lag 10 000 nye barnehageplasser i 2003. Vi har ikke nådd målsettinga vår for 2003, men det er bra at vårt barnehageforlik har stimulert kommuner og private til å bygge og satse på barnehager på tross av usikkerhet og korte frister.

Hva full barnehagedekning vil bety av antall plasser, vet vi først når vi får trinn 2 i maksimalprisordningen

på plass. Da vil vi se det reelle behovet. Vi vet av erfaringer fra Sverige at dess lavere pris, dess flere ønsker plass.

Uenigheten i komiteen går på forskriften for søskenmoderasjon. Flertallet, Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og SV, fremmer et forslag om at alle barnehager med offentlig tilskudd skal tilby minimum 30 pst. søskenmoderasjon for barn nummer to og minimum 50 pst. moderasjon fra tredje barn og oppover. Jeg vil understreke at dette er et minimum.

Regjeringspartiene og Senterpartiet vil at kommunene selv skal få bestemme nivå og andre detaljerte regler. Flertallet har hele tiden vært klare på at vi ønsker sentrale føringer på søskenmoderasjonen, og at den skal fullfinansieres. Utviklingen i kommunene i 2003, hvor kommunene bruker nominelt mindre til barnehager enn i 2002, gjør dette enda mer nødvendig.

Komiteen bad i Budsjett-innst. S. nr. 2 for 2003-2004 om en orientering om innføringen av kommunal plikt til økonomisk likeverdig behandling mellom offentlige og private barnehager. Regjeringa legger opp til å komme tilbake til spørsmålet om innfasing i budsjettet for 2005. En enstemmig komitee understreker at økonomisk likeverdig behandling skal bli resultatet, og ber departementet i revidert nasjonalbudsjett presentere et opplegg som sørger for dette. Forskriften må forstås i samsvar med disse merknadene fra komiteen.

Trond Giske (A) [12:25:03]: Vi er nå i gjennomføringsfasen av det store barnehageforliket som en samlet komitee kom fram til i juni i fjor. Det er krevende, og det er mange detaljer som skal på plass. Det er mange kommuner som skal bygge barnehager, og det er mange som skal tilpasse de nye kravene som staten nå setter.

I denne omgang er det egentlig kun to spørsmål Stortinget blir invitert til å ta stilling til. Det er spørsmålet om søskenmoderasjon, og det er spørsmålet om inntektsgradering, på bakgrunn av at vi selv bad om det i budsjettbehandlingen i desember i fjor.

Vi ser at departementet har lagt opp til at det i forskriften skal stå at det skal være søskenmoderasjon, men departementet går ikke inn på hvilken type moderasjon det skal være. Det er en annen forståelse enn den vi har av det forliket som vi kom fram til. Når vi sier at vi skal ha nasjonale regler for søskenmoderasjon, mener vi at de må de reglene være spesifisert. Det er ikke nok bare å si at det skal være søskenmoderasjon, for da kunne vi i så fall ha sagt det i forliket i juni i fjor.

Flertallet har kommet fram til at vi skal ha et minimumsnivå: 30 pst. for første søsken og 50 pst. for de resterende søsken. Det er helt nødvendig hvis vi skal sikre det som har vært intensjonen med reformen, nemlig at alle barnefamilier skal få billigere barnehage. Vi kunne i verste fall ha risikert at maksprisen kombinert med fjerning av søskenmoderasjon kunne ført til at enkelte familier faktisk måtte ha betalt mer i egenbetaling enn tidligere, i hvert fall i fase 1 av maksprisordningen. Når fase 2 av maksprisordningen kommer fra 1. august, tror jeg alle familier, uansett søskenmoderasjon, vil komme bedre ut.

Når det gjelder det andre spørsmålet, inntektsmoderasjon, inntektsgraderte ordninger, er vi av den mening at det skal gå klart fram at det skal være inntektsgraderte betalingssetser. Det innebærer at man har ordninger med gratis eller billige plasser for dem med dårligst betalings-evne. Det har vært en liten diskusjon, men det er to sider av samme sak. Her er det vanskelig å lage nasjonale standardiserte regler, for hva som er lave inntekter, varierer i forhold til hva en får for pengene, og det varierer fra sted til sted i Norge. Det er ulike kostnadsnivå. Det er ulike ordninger for sosialhjelp. Derfor mener vi at her er det nasjonale kravet godt nok ved at man krever at det skal være ordninger, og så får man finne lokale tilpasninger.

Vi har i komiteen i denne forbindelsen fått en orientering om arbeidet med å sikre likeverdig behandling av private og offentlige barnehager. Slik vi ser det, er det ikke til behandling her. Vi har fått en orientering, og det er naturlig å ta den orienteringen til orientering. Det er det man gjør med den type saker. Men vi understreker likevel betydningen av at likeverdig behandling blir resultatet. Det var et viktig premiss i det store forliket. Enkelte partier har nok lagt mer vekt på det enn andre. Men barnehageforliket er en helhet, hvor alle partiers viktige saker skal tas med.

Jeg vil understreke, og jeg vil be statsråden i sitt innlegg svare på eller gi en tilbakemelding på, det komiteen sier om at det er naturlig at når vi får til en reell økonomisk likeverdig behandling i kommunene, blir også det øremerkede statstilskuddet, satsene for barnehagene, likt for private og offentlige barnehager.

Det er nå innført forskjellige satser. Vi var med på det, fordi det skulle kompensere for at kommunene ikke gir lik støtte til private og offentlige barnehager. Når vi kommer i en situasjon hvor kommunene faktisk blir nødt til å gjøre det, og det etter hvert blir innfaset og kommer på plass, da mener en enstemmig komitee at også de øremerkede statstilskuddsatsene må bli like. Jeg håper statsråden kan bekrefte at hun har tenkt å følge opp det.

Sonja Irene Sjøli (H) [12:29:16] (komiteens leder):

St.meld. nr. 28 omhandler, slik saksordføreren har redegjort for, innføring av regler for søskenmoderasjon i forskriften om foreldrebetaling i barnehagene. I tillegg til det orienterer Regjeringen om forskriften om likeverdig behandling av offentlige og godkjente private barnehager i forhold til det offentlige tilskuddet, slik som Stortinget har bedt om tidligere.

I innstillingen til det store barnehageforliket, slik flere har referert til, som ble behandlet i fjor vår, ble det fra en enstemmig komitee sagt følgende:

«Komiteen går inn for at søsken skal ha moderasjon.»

Dette mener vi at Regjeringen har fulgt opp. Alle offentlige og godkjente private barnehager skal tilby søskenmoderasjon basert på nasjonale og overordnede regler som vil bli hjemlet i forskrift om foreldrebetaling. Det betyr at foreldre eller foresatte med mer enn ett barn i barnehage i samme kommune skal gis tilbud om reduksjon i foreldrebetalingen. Dette skal gjelde enten barna

går i den samme barnehagen eller i to forskjellige barnehager, og om den ene er privat og den andre offentlig.

Det skal tilbys søskenmoderasjon både for barn med heltidsplass og for barn med deltidsplass. Dette vil bety en forbedring i forhold til den situasjon vi har i dag, fordi samtlige barnehager og søsken i den enkelte kommune vil bli omfattet av denne ordningen.

Høyre mener at nivået på søskenmoderasjon og andre detaljerte regler bør avgjøres av kommunen selv ut fra en helhetsvurdering i forhold til andre moderasjonsordninger. Men flertallet, Arbeiderpartiet, SV og Fremskrittspartiet, pålegger nå Regjeringen å utforme forskriften for søskenmoderasjon slik at alle barnehager med offentlig tilskudd skal tilby minimum 30 pst. søskenmoderasjon for barn nr. 2 og minimum 50 pst. for barn nr. 3 eller flere barn. Dette mener vi er uheldig av flere grunner. En nasjonal minstestandard vil i praksis kunne bli en maksimumsstandard. Vi vet at innføring av makspris fra 1. mai allerede innebærer en kraftig statlig regulering av barnehagene. Et fastsatt nasjonalt nivå for søskenmoderasjon vil kunne føre til en omfordeling fra foreldre med dårligst betalingsevne til foreldre som omfattes av søskenmoderasjon. Det mener vi er en litt dårlig fordelingspolitikk. Et flertall av høringsinstansene, inkludert Kommunenes Sentralforbund, støtter faktisk Regjeringens forslag om at de selv skal bestemme nivået.

I tillegg mener jeg at dette er en overstyring og en detaljstyring av kommunene. I kommunevalgkampen i fjor høst var vi vitne til nærmest et norgesmesterskap i «vi vil gi kommunene mest handlefrihet». SV varslet en kursomlegging, og valgprogrammet hadde som gjennomgående retorikk at kommunene måtte få større selvbestemmelse og bli underlagt mindre statlig styring. Så lenge varte altså det!

Arbeiderpartiet er opptatt av å snakke om handlefrihet og økt kommunalt selvstyre og mindre statlig regulering. I praksis gjør de nå det motsatte. Fremskrittspartiet har vel i grunnen aldri vært særlig opptatt av lokal frihet. De fremmer jo stadig forslag som innebærer overstyring av kommunene.

Hva utgjør flertallets forslag i penger? Jo, mellom 11 mill. og 15 mill. kr – det er 11 mill. kr for 2004 og 15 mill. kr på årsbasis fra neste år. Dette mener altså opposisjonen at kommunene ikke er kompetente til å styre over selv. Flertallet viser sannelig ikke mye tillit til det lokale selvstyre.

95 pst. av barna i dag går i barnehager som har ordninger med søskenmoderasjon. Kommunene har vist at de håndterer dette på en god måte, og Høyre har tillit til at lokale politikere vil kunne innrette moderasjonsordningene på en sosial og god måte også i framtiden.

Men slik blir det altså ikke. Flertallet overstyrer ordførerne, kommunene og det lokale selvstyret. Jeg synes de viser liten tillit til kommunene. Og jeg vil tro at ordførere både fra Arbeiderpartiet, SV og Fremskrittspartiet ikke er særlig begeistret for det som nå skjer.

Men la det være helt klart: Det er ikke Regjeringen som har lidd nederlag i denne saken, det er det kommunale selvstyret, lokalpolitikere og kommunene.

Karin S. Woldseth (FrP) [12:33:58]: Hvis det er noen som har lidd nederlag, har også noen vunnet. Det har alle de foreldrene med alle de hundre tusen barn som nå får en forutsigbar økonomi.

Det går mot vår og sommer – også i Stortinget. Og like sikkert som at blåveisen titter opp av marken, like sikkert er det at Stortinget får en barnehagedebatt. Denne gangen gjelder det forskriftene for søskenmoderasjon og en orientering om forskriftene for likebehandling.

Når det gjelder søskenmoderasjon, stiller Fremskrittspartiet seg sammen med Arbeiderpartiet og SV om en minimumssats på 30 pst. for første barn og 50 pst. for de andre. For øvrig viser vi til de innleggene som Arbeiderpartiet og SV har.

Men det store barnehageforliket står på flere pilarer. For Fremskrittspartiet er likebehandling av private og offentlige barnehager det aller viktigste. Det er for det første for at man skal sikre driften av de 42 pst. av barnehagene som drives av private. For det andre er det for å sikre at det finnes nok barnehageplasser, at ingen er nødt til å avvikle, men at det er nok barnehageplasser til dem som ønsker det. Det vi ikke er interessert i, er at noen av de private barnehagene må avvikle på grunn av Stortingets vedtak om makspris. Derfor er det viktig – og jeg kan ikke understreke nok hvor viktig det er – at Regjeringen faktisk kommer tilbake i revidert nasjonalbudsjett for 2004 og presenterer et opplegg som sikrer likebehandling.

Det er en stor usikkerhet ute blant de private barnehagene om hvordan dette egentlig blir. Daglig har jeg henvendelser fra både kommunale og private barnehager hvor frustrasjonen er påtakende. De vet ikke hva som skjer, de vet ikke hvilke forpliktelser kommunene har etter de forskriftene som allerede er sendt ut. Mange private barnehager har store gap mellom kostnader og inntekter. Og jeg har en forståelse for dette. Det er nesten umulig å skulle drive en næringsvirksomhet med så utydelige og usikre rammer som dem de private barnehagene nå går mot.

Reformens første fase trer i kraft om knapt en måned, og verken kommunene eller de private barnehagene er helt sikre på konsekvensene. Derfor må vi få dette på plass snarest. Vi må gi foreldrene og barnehagene en garanti for at det som Stortinget har bestemt, faktisk også blir gjennomført. Hvis det skulle vise seg at de private barnehagene nå kommer uheldig ut, må Regjeringen også være villig til å endre sine forskrifter om likebehandling, slik at det ikke etterlates noen tvil om at private og offentlige barnehager skal – og jeg understreker skal – behandles likt og likeverdig. Snubleord som «moderat likebehandling» bør ikke forekomme, verken i forskriftene eller i dokumentasjonen rundt forskriftene.

Vi har ikke ønske om eller lyst til å ta en omkamp om likebehandling. Men da må statsråden forsikre meg om at vi kan forvente oss at hun kommer tilbake i revidert budsjett med de nødvendige løsningene. Her er det viktig at vi er krystallklare og ikke etterlater oss noe rom for tvil: Private og offentlige barnehager skal likebehandles. Og

jeg håper at dette avklares i revidert nasjonalbudsjett for 2004.

Dagrun Eriksen (KrF) [12:37:36]: Våren 2003 vedtok Stortinget tidenes mest omfattende barnehagereform. I denne bad vi Regjeringen komme tilbake med en sak om søskenmoderasjon og en orientering om likeverdig behandling.

Første trinn av maksprisen kommer nå 1. mai, og første innfasing av likeverdig behandling. Jeg har hatt mange telefoner fra barnehageeiere og kommuner som har hatt mange spørsmål om hvordan dette skal gjennomføres. Jeg vil derfor berømme Barne- og familiedepartementet, som har holdt regionsvise samlinger for å klargjøre og gi god informasjon om hvordan dette skal håndteres rent praktisk. Det har vært så vellykket at vi i Kommunal Rapport har kunnet lese om en barnehagesjef i Ullensaker som nå gleder seg til 1. mai, for nå har han fått det verktøyet han trenger for å gjennomføre det vi har bestemt.

Vi kommer tilbake til innfasingen av økonomisk likeverdig behandling. Jeg tror det er veldig lurt å ta dette trinnvis. Ingen ønsker at dette skal gå galt, og vi må derfor vurdere konsekvensene for barnehagene og kommunene før vi går videre.

Men i dag er det søskenmoderasjonen vi diskuterer. Stortinget kom til enighet om at søsken skal ha moderasjon. Hvordan dette skal utføres, sa ikke Stortinget noe om. Regjeringen har lagt fram nasjonale regler for søskenmoderasjon, der man slår fast at foreldre med mer enn ett barn i barnehage i samme kommune skal gis søskenmoderasjon. Dette gjelder enten barna går i samme barnehage eller i to forskjellige barnehager, og om et barn går i privat barnehage og et i offentlig barnehage. Det skal tilbys moderasjon om de har heltids- eller deltidsplass. Kommunene skal selv få bestemme lokale regler og nivået.

Jeg registrerer i dag at det bare er Høyre, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet som anerkjenner den innsatsen kommunene faktisk har gjort i denne saken. Arbeiderpartiet, SV og Fremskrittspartiet vil sette denne innsatsen til side.

Hvilken innsats snakker jeg om? 95 pst. av alle barn går i dag i barnehager som har et tilbud om søskenmoderasjon. Nivået er i snitt på 32 pst. i offentlige barnehager, i private er den på 22 pst. Når snittet er på 32 pst., betyr det at mange har over og mange har under denne proportsatsen. Når et flertall i denne salen i dag sier 30 pst. for søsken nr. to, kan dette være et løft for de under 30 pst., men faren, når det nå er så mye omlegginger og begrensninger i inntekter, osv., er at dette ikke blir en minimumsstandard, men fort kan bli en maksimumsstandard.

Vi tror at kommunene kjenner sine familier og deres behov. At 95 pst. allerede går i barnehager som tilbyr søskenmoderasjon, viser at kommunene har tatt sitt ansvar på dette området. Jeg synes det er leit at et flertall vil ta et slikt overstyrende grep i en sak som kommunene har tatt så godt tak i selv.

Overstyring av det lokale folkestyret skal vi gjøre med varsomhet. Jeg husker representanter fra SV som i forkant av forrige kommunevalgkamp, var høyt på banen med å lovprise det lokale folkestyret. Det ble nesten oppfattet som en ny programerklæring – nå skulle vi ha en ny kurs. Men nå, når det er nesten fire år til neste gang vi skal ha kommunal valgkamp, er dette kanskje ikke så viktig. Jeg kunne forstått dette hvis dette var noe kommunene ikke hadde tatt tak i, men det har kommunene våre vist at de har gjort.

At Arbeiderpartiet, som statspartiet, også ønsker denne overstyringen av folkestyret, er vel kanskje ikke så rart, heller ikke at Fremskrittspartiet, som egentlig til tider ønsker å ha kun én direkte linje inn fra folket til staten og ellers fjerne flere ledd, gjør det.

Kristelig Folkeparti vil stemme imot romertall I og II.

Vi anerkjenner det lokale folkestyret. Vi har tro på at når det gjelder å kjenne familiene, kan kommunen dette best.

Marit Arnstad (Sp) [12:42:28]: Det er fornuftig at man nå langt på vei har kommet til enighet om forskriftene vedrørende endringer i barnehageloven forut for neste trinn i det forliket Stortinget har vedtatt om barnehagene.

Senterpartiet mener, i likhet med hele komiteen, at det i reformen skal være søskenmoderasjon, og at den skal kunne tilbys i alle barnehager. Vi har likevel valgt ikke å støtte Arbeiderpartiets, SVs og Fremskrittspartiets ønske om å bestemme de konkrete satsene for moderasjon gjennom forskrifter. Det er to årsaker til det: Den ene er at vi mener at det må være en grense for hvor detaljert staten faktisk skal styre kommunenes opplegg for søskenmoderasjon. Etter vår mening går dette rett og slett for langt i en detaljstyring fra statens side.

Den andre årsaken, som kanskje er enda viktigere, er at på grunn av statens foreløpige underfinansiering av denne reformen må den opp til videre debatt før neste trinn kan gjennomføres. Det er et faktum at den reelle økningen i statstilskuddet i år for å innfri reformen, faktisk bare er på kun 80 mill. kr. Av de 485 mill. kr som ligger i skjønnsporten og skjønnsstilskuddet, er det altså bare 80 mill. kr som representerer et direkte statlig tilskudd. Det er helt utilstrekkelig, så dette er et spørsmål man er nødt til å komme tilbake til i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett.

Senterpartiet er også opptatt av at man her må få en inntektsgradering for plasser i barnehager. Vi er bekymret for at når man nå har en situasjon der man får en detaljert styring i forhold til søskenmoderasjon, samtidig som man fortsatt har en underfinansiering av reformen, kan nettopp spørsmålet om inntektsgradering av plasser bli en salderingspost på et utilstrekkelig grunnlag.

Hovedproblemet som debatten her i dag springer ut fra – og det må vi adressere framover – er at staten fortsatt ikke har lagt inn den fullfinansiering som er lovet. Det må vi komme tilbake til, og det kommer vi ikke utenom framover. Hvis ikke vil vi gang på gang havne opp i denne typen detaljerte korsveger som vi i dag står ved.

Når Fremskrittspartiet, Arbeiderpartiet og SV blir beskyldt av regjeringspartiene for å detaljregulere, er det noe i det, men jeg vil også si at Høyre og Kristelig Folkeparti må huske at det finnes ingen handlefrihet uten at de ressursene som er lovet, faktisk blir bevilget. Det blir litt hult å snakke pent i dag om lokalt folkestyre og lokalt sjølstyre og handlefrihet og skyve det foran seg som honnørord, hvis man ikke samtidig har tenkt å oppfylle de løftene staten har lagt inn når det gjelder ressursene i reformen.

Statsråd Laila Dávøy [12:45:27]: Fra 1. mai har de private barnehagene langt på vei en offentlig finansieringsgaranti. Med forskriften om likeverdig behandling får kommunene for første gang et lovpålagt finansieringsansvar for de private barnehagene. Reglene som fastsetter likeverdig behandling, gir de private barnehager offentlige tilskudd som sikrer en videre forsvarlig drift når brukerbetalingsen reduseres.

I barnehageforliket var komiteen omforent om formuleringen slik: «Komiteen går inn for at søsken skal ha moderasjon.» Med dette utgangspunktet la Regjeringen opp til nasjonale retningslinjer. Regjeringen fastslo prinsippet om at søsken skal ha moderasjon, og utdypet dette slik at moderasjon skal gjelde enten søsken går i samme barnehage eller i to forskjellige barnehager, og om barnehagen er privat eller offentlig.

I høringsnotatet om søskenmoderasjon ba Regjeringen om synspunkter på et alternativ med 30 pst. moderasjon for søsken.

Jeg ser enkelte fordeler med en så klar regel. Den er lett å forholde seg til. Den sikrer samme moderasjonsats for alle foreldre med mer enn ett barn i barnehage, uansett hvilken kommune man bor i.

En fast definert prosentsats for søskenmoderasjon var likevel ikke Regjeringens anbefalte alternativ. Det er flere grunner til dette. For det første vet vi at søskenmoderasjon gis i de aller fleste barnehager. 95 pst. av barna går i barnehager som tilbyr søskenmoderasjon. Dette forteller meg at kommunene jevnt over innretter sin brukerbetalings på en sosial måte.

Jeg håper at kommuner som i dag tilbyr bedre søskenmoderasjon enn de nasjonale satsene, opprettholder disse ordningene og satsene. Men vi skal ikke bli overrasket om enkelte ikke vil komme bedre ut med nasjonale sats.

På denne tiden i fjor pusset partiene på sine kommunevalgprogram. Da var det høysesong for paroler om mindre statlig detaljstyring og økt kommunalt selvstyre. SVs nestleder, representanten Øystein Djupedal, varslet kursomlegging på vegne av sitt eget parti. Man skulle nå akseptere kommunale valg – også de man ikke likte, het det. Det er mulig slike prinsipper bare gjelder i valgår, og det er det altså ikke i år.

Regjeringens overordnede politikk er å styrke det lokale selvstyret, og det står vi fast på i valgår og i mellomvalgår. Regjeringen ønsket med sitt forslag å gi kommunene større handlingsrom. Vi tror at den som har skoen på, best vet hvor den trykker. Jeg tror kommunene selv

kunne utarbeidet detaljene i reformen. Jeg tror det ville gitt en vel så god sosial innretning på foreldrebetalingen som statlig normerte satser.

Jeg gir selvsagt min fulle støtte til at moderasjonsordningene for dem med lavest betalingsevne ikke skal svekkes. Dette er et hensyn Regjeringen legger stor vekt på, og det er også nedfelt i barnehageforliket. Et flertall i komiteen ber om at forskriften om søskenmoderasjon utformes slik at barnehager med offentlige tilskudd skal tilby minimum 30 pst. for barn nummer to og minimum 50 pst. for tredje barn og flere barn. Regjeringen vil følge opp dette.

Departementet avsluttet i går en møteserie for kommunene for å sette dem i stand til å håndtere forskriftene som trer i kraft. Vi har produsert en veileder for praktiseringen av forskriften om likeverdig behandling. Personlig har jeg også hatt møter med en del ordførere om barnehagereformen.

Tilbakemeldingene er at reformen er god, og at kommunene er glade for å kunne løfte barnehagetilbudet og tilby sin befolkning full barnehagedekning til moderate priser. Men samtidig er det bekymring over tidspresset. Jeg har anbefalt at kommunene finner smidige overgangsordninger i samarbeid med private barnehager. Jeg er glad for at komiteen så nødvendigheten av en rask behandling av St.meld. nr. 28, slik at vi med vedtaket i dag endelig kan få på plass de siste brikkene før 1. mai, selv om det blir tett opp under denne datoen.

Til sist kan jeg svare representanten Giske ja på alle spørsmålene. Vi kommer til å følge opp barnehageforliket. Det står både om likt statstilskudd og også om innføring. Det er dette vi nå tar et stort skritt i forhold til.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Trond Giske (A) [12:50:32]: For det første synes jeg det er en manglende logikk i et resonnement her. Det sies at 95 pst. av alle barna allerede opplever å gå i barnehager med søskenmoderasjon. Men samtidig er det en alvorlig inngripen i kommunenes selvstyre å legge en minimumslist for moderasjon. Hvis den minimumslista ikke får noen annen praktisk betydning enn at man bekrefter det som faktisk er situasjonen i kommunene, kan ikke jeg forstå hvordan det kan henge sammen med at det er en inngripen i kommunenes egen råderett. Da vil det ikke få noen praktiske konsekvenser. Selvsagt er det slik at kommunene fritt kan gå over de satsene. Det som avgjør om de gjør det eller ikke, er den samlede kommuneøkonomien, og der tror jeg kanskje statsråden bør ta noen tøffere kamper innad i sin egen regjering, i valget mellom store skatteletter og mer penger til felleskapsgodene. For det er det som til syvende og sist avgjør om kommunene har råd til å gå utover de minimumssatsene når det gjelder søskenmoderasjon.

Til likebehandlingen: Vi har sett en fare for at med et høyere statstilskudd til private barnehager over sikt enn til kommunale kan det ligge et incitament til at barnehager lønner det seg faktisk å privatisere. Derfor er det viktig å få en bekreftelse fra statsråden på at det differensier-

te øremerkede statstilskuddet kun er en midlertidig ordning.

Statsråd Laila Dāvøy [12:51:59]: Det ligger i innfasingbegrepet at denne forskriften om økonomisk likeverdig behandling som vi nå innfører, egentlig skal gjelde for 2004.

Det er faktisk første skritt mot en likeverdig behandling. Vi kommer til å følge det opp. Jeg bekrefter det nok en gang. Det står i barnehageforliket – vi tolker det slik – at når vi har gått til det skrittet at vi skal ha en full likeverdig behandling, skal også statstilskuddet gjøres likt. Det problemet som representanten Giske tar opp, er ikke et utstrakt problem. Vi ser i dag at så skjer. Hvis vi ser på tallene fra i fjor, vet vi at noen barnehager som tidligere hadde vært kommunale, ble privatisert. Men det var enda flere av de private barnehagene som ble gjort kommunale.

Vi kommer til å se på den utfordringen. Det betyr at likebehandling bør innføres så fort som mulig.

Karin S. Woldseth (FrP) [12:53:19]: Jeg liker ikke uttrykk som at kommunene skal finne «smidige» løsninger.

Men jeg bad statsråden forsikre meg om at vi kan forvente at hun kommer tilbake i revidert nasjonalbudsjett for 2004 med løsninger når det gjelder likeverdig behandling. Det kan ikke være tvil om at full likeverdig behandling skal settes i gang fra 1. mai 2004. Derfor reagerte jeg ganske spontant da statsråden fra talerstolen nettopp sa at man skal ha «full likeverdig behandling». Da har jeg faktisk lyst til å spørre statsråden: Når er det hun tenker seg at vi skal få full likeverdig behandling?

Statsråd Laila Dāvøy [12:54:17]: Vi kommer tilbake i revidert. Selvsagt gjør vi det. Vi har en flertallsmerkning som alle partiene – også regjeringspartiene – har sluttet seg til, så vi skal komme tilbake.

En kommentar når det gjelder «smidige» løsninger: Jeg kommer til å skrive et brev som går ut til kommunene i dag eller i morgen, fordi vi har sett at en del kommuner kanskje synes at det har vært litt vanskelig i en overgangsfase. Også private barnehager har tatt kontakt med departementet i forhold til hvordan man skal legge til rette for dette på en god måte når man får så sent beskjed om denne nye foreldrebetalingforskriften. Jeg har stor forståelse for at man kanskje finner «smidige» løsninger. Det tar for mye tid å komme inn på hele det brevet.

Når det gjelder likeverdig behandling, har vi sagt både i budsjettet i fjor, som Stortinget har sluttet seg til, og i barnehagemeldingen at dette er første skritt på veien til likeverdig behandling. Kostnadsforskjellene i de private barnehagene og i de kommunale barnehagene tilsier at vi er nødt til å gjøre det på denne måten.

Kjell Engbreten hadde her overtatt presidentplassen.

May Hansen (SV) [12:55:47]: Statsråden er opptatt av SVs snuoperasjon i forhold til kommunal frihet.

Det er faktisk slik at det er ikke stor kommunal frihet under denne regjeringa. Kommunene er sulteførede. Enhver stor reform i dette stortinget har fått øremerkede midler.

Statsråden sier hun har stor tillit til kommunene og ønsker å gi dem stor frihet. I 2003, da statstilskuddet til barnehagene økte med ca. 20 pst., viste det seg at det nominelle bidraget fra kommunene hadde gått ned. To av tre kommuner har minsket sitt nominelle bidrag, foreldrebetalingen har økt, graderte satser er fjernet, og noen har også fjernet søskenmoderasjonen.

Da vil jeg spørre: Hvilke sanksjoner kan statsråden i framtida tenke seg hvis dette fortsetter? Hvordan skal vi få dette i havn?

Statsråd Laila Dāvøy [12:56:58]: Først har jeg lyst til å slå fast det Stortinget også selvfølgelig er enig i, at denne reformen skal fullfinansieres fra statens side. Det legger vi opp til. Det har aldri vært sprøytet inn så mye penger i barnehagesektoren som nå.

Jeg har også lyst til å si at vi ikke skal glemme at fra 1. mai 2004 kommer de samlede tilskuddene fra det offentlige til private barnehager til å dekke om lag 80 pst. av det det koster å drive en privat barnehage. Det gjelder alle barnehagene. Det er viktig.

Så har jeg lyst til å si at de tallene som representanten May Hansen nevner, antakelig bygger på KOSTRA-tall – foreløpige, usikrede, ikke kvalitetssikrede regnskaps-tall, der iallfall halvparten av kommunene mangler. Det er derfor meget usikre tall. Jeg kan ikke gå god for at det representanten i så måte sier, er riktig.

Marit Arnstad (Sp) [12:58:15]: Statsråden bruker konsekvent uttrykket offentlige tilskudd. Det skjønner jeg. Men det som er spennende her, er hva statstilskuddet blir.

Departementet sier jo sjøl i meldingen:

«På grunn av de store kostnadsforskjellene mellom barnehager og mellom kommuner er den reelle veksten i offentlige midler i 2004 lagt inn som statlige skjønnsmidler.»

Men av de statlige skjønnsmidlene er altså 405 mill. kr en kompensasjon for kommunene for at de skal oppfylle det vilkåret som vi har stilt, nemlig at de skal betale den nominelle andelen i 2003. Det er ikke statstilskudd vi da snakker om. Det reelle statstilskuddet er bare 80 mill. kr.

Mitt spørsmål til statsråden er rett og slett: Er det tilstrekkelig? Eller vil man komme tilbake i revidert nasjonalbudsjett med den finansiering som er nødvendig fra statens side, og som er forutsatt av hele Stortinget?

Statsråd Laila Dāvøy [12:59:20]: Vi kommer selvsagt tilbake i revidert nasjonalbudsjett, slik vi er enige om både fra Regjeringens og fra Stortingets side.

Når det gjelder de statlige skjønnsmidlene, følger vi det opplegget som ble lagt, og som Stortinget sluttet seg til i budsjettet for i fjor, nemlig at de statlige skjønnsmidlene, pluss de kommunale tilskuddene og det statlige skal

finansiere 80 pst. av det det koster å drive barnehagene i dag. Det er også lagt inn en kostnadsbegrensning som Stortinget har sluttet seg til.

Når det gjelder utviklingen i statstilskuddet, altså hva vi skal legge inn av kostnadsøkning i sektoren når det gjelder dette, relaterer det seg til vanlig lønns- og prisstigning i selve statstilskuddet, som ble økt betraktelig 1. august i fjor.

Siv Jensen (FrP) [13:00:20]: Det er to forhold.

Det ene er balansegangen mellom bruken av ordet tilskudd og bruken av ordet kostnad. Vi kan ikke komme i en situasjon hvor vi lager et system som stimulerer til å drive ulønnsomt. Vi må ha systemer som gjør det mulig for kommunene og de private barnehagene å drive lønnsomt, slik at vi ikke ender opp med et system hvor man premierer barnehager som driver ulønnsomt. Da kan man heller ikke straffe barnehager som driver lønnsomt, når de klarer å opparbeide seg et overskudd som gjør at de over tid kan utvide kompetansen.

Jeg vil bare understreke noe, knyttet til en merknad fra komiteen. Hvis ikke statsråden har oppfattet det, bør hun i hvert fall oppfatte nå at det åpenbart ikke er tilslutning fra komiteens flertall hva gjelder forskriftens innhold på dette området. Det er nettopp derfor det står i merknaden: «Forskriften må forstås i samsvar med disse merknader.» Jeg ber statsråden bekrefte at hun har til hensikt å gjøre det, for dette er ganske kritisk i forhold til den fremtidige troverdigheten til hele barnehagefinansieringen.

Statsråd Laila Dævøy [13:01:49]: Vi kommer tilbake til den diskusjonen i revidert. Det var liksom ikke det saken i dag dreide seg om, men jeg forstår jo at mange av representantene er opptatt av dette.

Jeg er enig med representanten Jensen i at det må være lukrativt – skal vi si det slik – å drive lønnsomt. De som driver lønnsomt, skal selvsagt ikke tape på det. Samtidig ligger det i barnehageforliket at vi også skal ha en streng kostnadskontroll fra myndighetenes side. Det betyr at i denne innfasingsperioden, som det faktisk er – og det er også omtalt i flertallsmerknadene fra komiteen at vi skal komme tilbake til videre innføring av likeverdig behandling – må vi også ta hensyn til at forskjellene har vært enormt store når det gjelder kostnader i barnehagene. Så hvis vi skulle laget et likt statstilskudd nå, f.eks. basert på det de private barnehagene har, som er høyere enn for de kommunale, er det faktisk slik at vi kan dokumentere at svært mange private barnehager allerede har nok til å innføre maksimalprisordningen. De ville da kunne tatt ut et stort utbytte, og det rimer ikke med kostnadskontroll.

Presidenten: Replikordskiftet er avsluttet.

De talere som heretter får ordet, får en taletid på inntil 3 minutter.

May Hansen (SV) [13:03:29]: Det har ikke vært noen tvil om at avtalepartnerne mente at vi skulle ha na-

sjonale, overordnede regler og universelle ordninger for søskenmoderasjon. Vi skal ha et minimumstilbud over hele landet, en minstestandard.

Når det gjelder dette med inntektsgraderte betalings-satser, og at man er bekymret for at man skal få en omfordeling av midler fra dem som nå får en søskenmoderasjon, til dem som har det dårligst, har vi helt klart sagt at ingen skal komme dårligere ut enn i dag – og vi sier at vi skal ha inntektsgraderte satser. Det sier hele komiteen. Jeg vil igjen presisere: Vi har sagt at reformen skal fullfinansieres, og statsråden skal følge med på at det blir ivare tatt.

Når det gjelder dette med sentralstyring, var jeg for så vidt inne på det i mitt forrige innlegg. Dette er en kjempestor reform som skal være et tilbud til foreldre og barn over hele landet. Alle barn skal ha rett til barnehageplass, til maksimalpris og til søskenmoderasjon, og alle skal ha en ordning med inntektsgradering. Alt dette har regjeringspartiene vært med på. Er ikke det detaljstyring av kommunene? Jo, og det har regjeringspartiene vært med på. Forskjellen her er at en minstestandard for søskenmoderasjon vil koste 11 mill. kr. Den forferdelige detaljstyringen fra SVs, Fremskrittspartiets og Arbeiderpartiets side er på 11 mill. kr.

Noen kommuner har ikke denne ordningen. Det har vi jo hørt – 95 pst. har ikke det. Jeg har lyst til å si til statsråden igjen: Det er faktisk slik at uansett om KOSTRA-avtalene ikke er kvalitetssikret til minste detalj, vet vi at dette skjer. Jeg vet det fra mitt eget fylke, for jeg er fortsatt kommunepolitiker. Man har økt prisene i barnehagene, fjernet søskenmoderasjonen, og man har også tatt vekk inntektsgraderingen. Jeg har selvfølgelig stor tillit til Kommune-Norge, men det er helt klart at vi har en kommuneøkonomi som gjør det vanskelig å drifte så mange oppgaver. Jeg mener ikke at kommunene kaster pengene ut av vinduet, de brukes jo på andre viktige områder i Kommune-Norge.

Er dette nederlag for Regjeringa eller nederlag for kommunene, som representanten Sjøli var inne på? Statsråden visste altså at det var et flertall for denne styringen av søskenmoderasjon. Det sa vi helt klart, og det er da opp til statsråden å komme tilbake med et forslag – som gir et nytt nederlag.

Harald Espelund (FrP) [13:06:49]: Politikk er ikke bestandig like enkelt. Jeg må innrømme at jeg ofte har et dobbeltliv. Jeg sitter som stortingsrepresentant, og så i neste fase kommer jeg hjem til en kommune og skal praktisere politikken. Jeg opplever vel ofte den mistillit det ligger i både å være lokalpolitiker og å møte i et storting som legger forutsetninger for den jobben man skal gjøre.

Siden Ullensaker kommune tidligere er nevnt her i dag med positivt fortegn, har jeg fra administrasjonens side lyst til å si at da vi skulle begynne å forberede budsjettet vårt i vår kommune, signaliserte fylkesmannen i Oslo og Akershus at den barnehagereformen som er behandlet og vedtatt, ville koste oss 13 mill. kr ekstra bare for 2004. De bad oss altså om å legge inn 13 mill. kr ekstra, og de midlene hadde vi overhodet ikke.

På mandag som var, behandlet Ullensaker herredsstyre den saken som Stortinget nå vedtar – og det er artig å høre på debatten. Vi vedtok da nemlig å innføre en moderasjon på 10 pst. Det er helt riktig, som representanten Giske her presenterte i sitt første innlegg, at det er mange foreldre i vår kommune som faktisk vil få økte kostnader i forhold til det som de hadde ut fra de graderte satsene som vi hadde innført i vår kommune og kjørt ganske ettertrykkelig på.

Jeg er veldig spent på hvordan dette vil slå ut. Jeg har vært i kontakt med mitt parti, og jeg vet at mine politiske kollegaer i Ullensaker også har vært og spurt i departementet om hvordan dette egentlig vil slå ut. For det er det vi er så spente på: Hva er de reelle kostnadene, og hva får det av betydning for den enkelte kommune?

Jeg er glad for at Stortinget signaliserer så sterkt at dette ønsker Stortinget å følge opp, og jeg oppfatter også at departementet ved statsråden er positivt til å følge opp slik at kommunene skal klare å komme ned på beina.

Den siste reformen jeg var her og overhørte, og også deltok i debatten om, gjaldt satsene for leirskoleopphold. Da husker jeg statsråden sa at man hadde en undersøkelse som viste at leirskole i gjennomsnitt kostet 800 kr – og så bevilget Stortinget 1 000 kr for å være veldig greit og snilt. Da jeg kom hjem igjen og stilte spørsmål til mitt kommunestyre om hvor mye en leirskoleplass reelt koster, så var det snakk om 2 000–3 000 kr. Vi lever altså i litt ulike verdener, og derfor blir det litt spennende å se på konsekvensene når dette regnestykket til slutt skal gjøres opp. Det er litt spesielt som ordfører å stemme for slik detaljstyring.

Sonja Irene Sjøli (H) [13:10:20]: Veldig kort til representanten Hansen: Jeg er helt enig i at hele barnehagereformen er en gedigen detaljstyring av kommunene. Det gjør vel for så vidt ikke saken bedre. I fjor sommer var vi opptatt av å få til et bredt forlik når det gjaldt denne barnehagereformen, få til en utbygging av barnehageplasser slik at alle skulle få en mulighet, og få redusert foreldrebetalingen. Vi var opptatt av å få hele dette systemet på plass, og at vi kunne akseptere det i en overgangsperiode. Stortingsflertallet har vedtatt at alle pengene som skal gå til barnehageutbyggingen og drift av barnehager i årene framover, skal legges inn i rammene til kommunene fra 2006.

Jeg er helt enig i at vi må følge nøye med i det som nå skjer framover i forhold til kommunene, og samtidig må vi ikke detaljstyre kommunene mer på dette området enn det som faktisk er nødvendig.

Ellers var det jo interessant å høre ordføreren fra Ullensaker.

May Hansen (SV) [13:11:55]: Ja, det er nettopp det at hele dette stortinget var enig om at vi skulle detaljstyre kommunene for å få denne reformen i havn.

Når det gjelder forskjellen på regjeringspartiene og Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og SV, er det snakk om 11 mill. kr.

Jeg vil understreke helt til slutt at vi har sagt ganske sterkt nå at økonomisk likeverdig behandling skal bli resultatet, og vi ber departementet komme tilbake i revidert. Det må innebære at de private barnehagene kan ha de samme mulighetene til pensjonsordninger, tariffavtaler og skikkelig kvalitet. Det mener undertegnede er økonomisk likeverdig behandling.

Jeg er også enig med Senterpartiet i bekymringen for skjønnsporten. Den skal brukes til veldig mye, og dette må følges nøye med. Derfor har vi bedt om at man skal komme tilbake med dette i revidert, slik at vi ser at vi virkelig fullfinansierer.

Det jeg syns er litt snodig, og det gjelder både statsråden og representanten Sjøli, er at de ikke er bekymret over at de øremerkede midlene vi har lagt inn i kommunene, faktisk ikke går til barnehager, men at de er brukt til andre ting. Det er jo ganske bekymringsfullt, for det er helt nødvendig at det nominelle nivået i kommunene blir brukt til barnehager.

Statsråd Laila Dævøy [13:13:39]: Nok en gang: Jeg kan ikke gå god for at de tallene som May Hansen sikter til, er riktige. Jeg tror hun i radioen i dag sa at to av tre kommuner har redusert sin andel i sektoren.

Forutsetningen for hele barnehageforliket er også at kommunene skal opprettholde sin andel i sektoren. Det er en viktig forutsetning, og departementet kommer selvsagt til å følge dette opp nøye framover.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 5. (Votering, se side 2458)

J ø r g e n K o s m o gjeninntok her presidentplassen.

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Da er vi klare til å votere over sakene på dagens kart.

Votering i sak nr. 1

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 3:5 (2003-2004) – Riksrevisjonens undersøkelse av Kripos – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde innstillet:

Stortinget gjev samtykke til at Noreg tek del i ei avgjerd i EØS-komiteen om innlemming i EØS-avtala av eit fleirårig program for ei effektiv integrering av informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) i utdan-

nings- og opplæringsystema i Europa (e-læringsprogrammet).

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Under debatten har Ursula Evje satt fram et forslag på vegne av Fremskrittspartiet og representanten Jan Simonsen. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge til grunn løsningsomtalt som «Sørge-for-Lånekassen» for modernisering av Statens lånekasse for utdanning.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet og representanten Jan Simonsen ble med 78 mot 16 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 13.21.52)

Komiteen hadde innstillet:

St.meld. nr. 12 (2003-2004) – om modernisering av Statens lånekasse for utdanning – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 4

Presidenten: Under debatten har Hallgeir H. Langeland satt fram to forslag på vegne av Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget utset behandlinga av St.prp. nr. 41 (2003-2004) og ber Regjeringa fremje sak med konsekvensutgreiing av to alternativ i tillegg til ilandføring på Nyhamna i Aukra, samt ein heilskapleg samfunnsøkonomisk analyse av dei tre alternativa.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa om å greie ut om dei prinsipielle sidene av at Stortinget ikkje har fått lagt fram for seg dei totale infrastrukturinvesteringane knytt til Ormen Lange når vedtak blir fatta.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble med 81 mot 14 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 13.22.41)

Presidenten: Hallgeir H. Langeland har bedt om ordet til stemmeforklaring.

Hallgeir H. Langeland (SV) [13:23:00]: No når SV sitt forslag om ulike alternativ å velja i og å utsetja saka

har falle, kunne SV ha fremja eit alternativt forslag som var endå dårlegare utgreidd enn det som er i dag. Det gjer me ikkje, og derfor tilrår eg partikameratane mine å støtta innstillinga.

Presidenten: Da skulle vi ha store muligheter til å få dette enstemmig.

Komiteen hadde innstillet:

I

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet godkjenner plan for utbygging og drift av Ormen Lange og gir tillatelse til anlegg og drift av landanlegget på Nyhamna.

II

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet gir tillatelse til plan for anlegg og drift av Langeled.

III

Stortinget samtykker i at Petoro AS, som er rettighets- og driftshaver for statens deltakerandel (SDØE), kan delta i utbygging og drift av Ormen Lange og anlegg og drift av Langeled.

IV

Fullmakt til å inngå forpliktelser utover gitte bevilgninger under SDØE

Stortinget samtykker i at Kongen i 2004 kan godkjenne at Petoro AS kan pådra forpliktelser utover gitte bevilgninger under kap. 2440/5440, hvor øvre grense for SDØE sin forholdsmessige andel for det enkelte prosjekt/fase utgjør 5 mrd. kroner knyttet til deltakelse i:

- Verdioppgradering av statens gass etter avsetningsinstruksen
- Pre-interessentskapsfasen ved anlegg av nye rørledninger i tilknytning til norsk kontinentalsokkel
- Utviklingsprosjekter under Gassled

V

Overdragelse og samordning av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i tråd med forutsetningene i proposisjonen kan godkjenne at Petoro AS kan delta i:

- Overdragelse (salg, kjøp eller bytte) av deltakerandeler i interessentskap hvor en rettighetshaver velger å tre ut av interessentskapet og hvor SDØE berøres av overdragelsen.
- Forenklet samordning av utvinningstillatelser med SDØE-andeler.
- Ny/endret plan for utbygging og drift av forekomster innenfor et samordnet område med SDØE-deltakelse.
- Overdragelse av deltakerandeler for å oppnå fortsatt harmonisering av deltakerandeler i utvinningstillatelser som er samordnet og hvor SDØE berøres av overdragelsen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 5

Komiteen hadde innstillet:

I

Stortinget ber Regjeringen utforme forskriften for søskenmoderasjon slik at alle barnehager med offentlig tilskudd skal tilby minimum 30 pst. søskenmoderasjon for barn nummer to og minimum 50 pst. for tredje barn og flere barn.

II

Stortinget ber Regjeringen øke det statlige tilskuddet til kap. 856 post 65 Skjønnsmidler til barnehagene tilsvarende kostnadene ved en slik prosentsats for søskenmoderasjon i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2004.

Presidenten: Presidenten regner med at Høyre, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre ønsker å stemme imot. Er det riktig oppfattet?

Marit Arnstad (Sp) (fra salen): Vi ønsker å stemme imot romertall I og for romertall II.

V o t e r i n g :

1. Komiteens innstilling til romertall I bifaltes med 53 mot 42 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 13.24.07)
2. Komiteens innstilling til romertall II bifaltes med 59 mot 35 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 13.24.23)

Videre var innstillet:

III

St.meld. nr. 28 (2003-2004) – om søskenmoderasjon i foreldrebetalingen m.m. – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

S a k n r . 6

Referat

1. (175) Forslag fra stortingsrepresentantene Øyvind Vaksdal, Øyvind Korsberg og Per Sandberg om en

tiltaksplan for bygging av gasskraftverk i Norge med samme krav til CO₂-håndtering som i EU (Dokument nr. 8:62 (2003-2004))

Enst.: Sendes energi- og miljøkomiteen.

2. (176) Forslag fra stortingsrepresentantene Øyvind Vaksdal, Øyvind Korsberg og Kenneth Svendsen om innføring av redusert avgift for miljøbensin (Dokument nr. 8:64 (2003-2004))

Enst.: Sendes finanskomiteen.

3. (177) Ombudsmannsnemnda for Forsvarets innberetning om virksomheten i tiden 1. januar – 31. desember 2003 (Dokument nr. 5 (2003-2004))

Enst.: Sendes forsvarskomiteen.

4. (178) Forslag fra stortingsrepresentantene Anne Helen Rui, Gunn Karin Gjul og Knut Storberget om regelendringer og tiltak for å redusere straffesaksbehandlingstiden (Dokument nr. 8:63 (2003-2004))

Enst.: Sendes justiskomiteen.

5. (179) Årsmelding for 2003 fra Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste (EOS-utvalget) (Dokument nr. 16 (2003-2004))

Enst.: Sendes kontroll- og konstitusjonskomiteen.

6. (180) Forslag fra stortingsrepresentantene Øystein Hedstrøm og Lodve Solholm om etablering av et nytt såkornfond som bygger på en fond-til-fond modell (Dokument nr. 8:61 (2003-2004))

Enst.: Sendes næringskomiteen.

7. (181) Forslag fra stortingsrepresentantene Jan Tore Sanner, Ingebrigt S. Sørfonn, May Britt Vihovde, Bjørg Tørresdal og Torbjørn Hansen om endringer i Stortingets forretningsorden og bevilgningsreglementet (Dokument nr. 8:57 (2003-2004))

Enst.: Sendes Presidentskapet.

8. (182) Forelegg for Stortinget av bistandsavtaler som trådte i kraft i 2002

Enst.: Sendes utenrikskomiteen.

9. (183) Forslag fra stortingsrepresentant Steinar Bastesen om at medlemmer av folkevalgte organ mister retten til å uttale seg på vegne av et parti når vedkommende folkevalgte er utmeldt av partiet (Dokument nr. 8:58 (2003-2004))

Enst.: Avvises.

10. (184) Horten kommune sender skriv datert 15. mars 2004 med uttalelse fra kommunestyret om samlokalisering av Høgskolen i Vestfold

Enst.: Vedlegges protokollen.

Presidenten: Da vil presidenten ønske representantene en riktig god påske.

Møtet hevet kl. 13.25.